

COOPERATIA AGRICOLA DE PRODUCȚIE

DISCIPLINA SOCIALISTĂ A MUNCII ȘI RĂSPUNDEREA MATERIALĂ ÎN UNITĂȚILE AGRICOLE COOPERATISTE

1. *Disciplina socialistă a muncii — cerință statutară*

1.1. NOȚIUNEA DE DISCIPLINĂ COOPERATISTĂ

Necesitatea disciplinei cooperatiste și întărirea ei continuă este prevăzută în art. 14¹ din Statutul CAP, ca o cerință obiectivă, exprimată în sensul că, cooperativa agricolă de producție, ca formă socialistă de organizare a producției și a muncii, exprimând unitatea de scop și de voință a tuturor membrilor ei, trebuie să funcționeze de natură ca această voință să fie respectată întocmai.

Aceeași idee se desprinde și din art. 1 și 2 al statutului asociației economice intercooperatiste, în care voința membrilor cooperativelor asociate este exprimată prin intermediul celor care reprezintă cooperativele în organele de conducere ale asociației. În acest context se înscriu și prevederile art. 16 și 17, alin. 5 și 6 din Statutul asociației, potrivit cărora, membrii cooperativelor, care compun consiliul asociației, exprimă prin hotărârile pe care le adoptă, voința cooperativelor care le-au dat mandatul, iar hotărârile consiliului prin care se angajează răspunderea cooperativelor asociate, pot fi puse în aplicare numai după ce au fost ratificate de către adunarea generală a cooperativelor din cooperativa respectivă.

În contextul acestor idei, în primul alineat din art. 14 al Statutului CAP se prevede că respectarea hotărârilor adoptate de adunarea generală și de consiliul de conducere, precum și a măsurilor stabilite de biroul executiv al acestuia, constituie o condiție esențială pentru buna desfășurare a activității cooperativei agricole, pentru consolidarea ei economico-organizatorică, cerințe care sînt pe deplin valabile și în cazul asociației.

Încălcarea prevederilor statutului, a hotărârilor adunării generale, ale consiliului de conducere și a măsurilor sta-

bilite de biroul executiv al acestuia, ca de altfel și a hotărârilor organelor de conducere ale asociației, constituie abateri care dăunează cooperativei și atrag răspunderea disciplinară și materială, după caz.

1.2. REGULAMENTUL DE ORDINE INTERIOARĂ

Regulamentul de ordine interioară constituie un instrument de întărire a ordinii și disciplinei și de aceea el trebuie să existe în fiecare unitate agricolă cooperatistă.

Regulamentul de ordine interioară se întocmește pe baza prevederilor statutare și a legilor speciale privind unitățile agricole cooperatiste, printre care, amintim Legea nr. 1/1982, referitoare la retribuirea muncii.

La întocmirea regulamentului, unitățile agricole cooperatiste se orientează după criteriile elaborate de conducerea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, date în temeiul art. 14, lit. j din Statutul uniunilor, criterii comunicate uniunilor județene cu adresa nr. 161 din 31 aprilie 1978, și se aprobă de adunarea generală a cooperativei, în baza art. 23 lit. m din Statutul acesteia, iar la AEI, de către consiliul asociației, așa după cum se prevede în art. 17, lit. f din Statutul asociației economice.

Potrivit criteriilor menționate, regulamentul trebuie să cuprindă următoarele capitole:

a. **Dispoziții generale.** În acest capitol se precizează obligativitatea disciplinei pentru toate categoriile de personal care lucrează în unitățile agricole cooperatiste, cu enumerarea acestor categorii de personal.

Se va menționa, de asemenea, că regulile de disciplină stabilite prin regulament se aplică tuturor cooperativelor, indiferent de funcția ce o dețin.

b. **Obligațiile conducerii unității.** În acest capitol se va prevedea că principala obligație ce revine consiliului de conducere al cooperativei, respectiv, consiliului oamenilor muncii din asociația economică intercooperatistă, o cons-

tituie îndeplinirea exemplară a planului de stat, ceea ce presupune responsabilitatea sporită pentru organizarea muncii, crearea tuturor condițiilor materiale necesare desfășurării normale a producției, pentru întărirea ordinii și disciplinei. Obligațiile se vor referi, în principal, la următoarele :

— organizarea subunităților de producție și a formațiilor de lucru; repartizarea pe subunități și formații a cooperabililor și a celorlalte persoane care lucrează în unitate, precum și a mijloacelor de producție;

— asigurarea mașinilor, uneltelor, materialelor și celorlalte mijloace necesare realizării producțiilor planificate, corespunzător tehnologiilor și prevederilor din angajamentele pentru lucrări în acord global; stabilirea de măsuri concrete privind utilizarea integrală a mijloacelor de producție, folosirea eficientă a pământului, conservarea și ridicarea potențialului productiv al acestuia; constituirea și folosirea rațională a fondului de dezvoltare;

— măsurile pentru stabilirea și aprobarea normelor de muncă, a tehnologiilor de producție, precum și pentru efectuarea instructajelor cu cooperabilii și celelalte persoane care le aplică;

— stabilirea concretă a forței de muncă ce va participa efectiv la lucrările agricole și asigurarea condițiilor necesare pentru realizarea de către cooperabilii a volumului de muncă cel puțin 200 zile calendaristice pe an; evidența muncii și calcularea corectă a drepturilor fiecărui cooperabil;

— stabilirea programelor de lucru pe perioade de timp optime și în cadrul acestora pe zile și ore, corespunzător specificului producției sau, după caz, al subunității de producție și al formației de lucru; crearea condițiilor corespunzătoare de muncă în toate sectoarele de activitate;

— analiza decadală a stadiului principalelor lucrări agricole și a obligațiilor contractuale și, în mod deosebit realizarea sarcinilor de livrare la fondul de stat. Atenție deosebită se va acorda analizei lunare a planului de venituri și cheltuieli al unității;

— controlul executării la timp și de calitate a lucrărilor mecanice efectuate de SMA, recepționarea cu exigență a acestora de către comisii special constituite, aprobate de organele colective de conducere ale unităților;

— luarea măsurilor ce se impun pentru înlăturarea tuturor pierderilor de produse la recoltare, transport și depozitarea, valorificarea integrală a produselor, respectarea riguroasă, a prevederilor din contracte privind cantitatea, calitatea și termenele de livrare a produselor;

— stabilirea unui program concret de asigurare a pazii contra incendiilor, a apărării integrității avutului obștesc;

— asigurarea condițiilor de protecție a muncii și de respectare a normelor igienico-sanitare; procurarea echipamentului de protecție și instruirea în aceste domenii a cooperabililor și celorlalte persoane care lucrează în unitate.

Tot în acest capitol vor fi prevăzute, în mod concret, potrivit specificului unității, obligațiile președintelui (directorului), inginerului șef și a contabilului șef din unități, în lumina legilor și a statutelor etc.

c. Obligațiile șefilor subunităților de producție și al formațiilor de lucru. În acest capitol se vor prevedea, concret, obligațiile șefilor de ferme, de brigăzi și sectoare

și ale celorlalte cadre cu munci de răspundere, în funcție de condițiile specifice ale unității și subunității respective, răspunderea acestora pentru :

— organizarea echipelor, a activității și programului de lucru al acestora; repartizarea cooperabililor, mecanizatorilor și celorlalte persoane pe echipe; stabilirea locului de muncă, a volumului de lucrări, a termenelor de realizare și a celorlalte condiții; încheierea și urmărirea respectării angajamentelor de muncă în acord global; coordonarea, îndrumarea și controlul activității șefilor de echipe;

— organizarea procesului de producție, folosirea deplină, rațională și eficientă a pământului și celorlalte mijloace de producție repartizate subunității;

— aplicarea măsurilor tehnico-organizatorice și economice stabilite de către organele de conducere ale unității, pentru realizarea sarcinilor de producție și financiare;

— punerea în valoare a tuturor resurselor și rezervelor existente în subunitate, pentru creșterea productivității muncii, a economisirii muncii vii și materializate, realizarea unui sever regim de economii;

— organizarea judicioasă și eficientă a timpului de lucru, stabilirea, în raport de condițiile pe care producția le cere, a orelor de începere și terminare a programului de lucru;

— asigurarea bunei gospodării a mijloacelor de producție repartizate subunității, stabilirea măsurilor ce se impun pentru apărarea avutului obștesc, întocmirea corectă și la timp a evidenței muncii cooperabililor și celorlalte persoane care lucrează în unitate;

— aplicarea prevederilor legale referitoare la protecția muncii, carantina fitozoosanitară, precum și paza contra incendiilor;

— încheierea angajamentului de lucru în acord global, în condițiile prevăzute de Legea retribuției muncii în unitățile agricole cooperatiste.

În ce privește obligațiile șefilor de echipă, se vor prevedea, în principal, următoarele :

— organizarea muncii echipei, astfel încât să asigure întărirea spiritului de muncă colectivă și a disciplinei ferme în producție; creșterii răspunderii întregii echipe și a fiecărui membru al acesteia; realizarea la timp și de calitate a sarcinilor de plan;

— mobilizarea la lucru a cooperabililor; executarea la timp și de calitate a volumului de muncă stabilit pentru întreaga echipă, în conformitate cu prevederile Legii privind retribuția muncii în unitățile agricole cooperatiste;

— controlul zilnic asupra volumului și calității lucrărilor efectuate de cooperabilii, mecanizatori și alți lucrători;

— evidența corectă și la zi a lucrărilor efectuate de către membrii echipei.

d. Obligațiile cooperabililor și ale celorlalte persoane care lucrează în unitățile agricole cooperatiste. În acest capitol se vor include principalele obligații care asigură aplicarea întocmai a îndatoririlor statutare și legale ale cooperabililor și celorlalte persoane care lucrează în unitățile agricole cooperatiste, răspunderile ce le revin pentru :

— respectarea programului de lucru stabilit de organele de conducere ale unității sau, după caz, de șefii subunităților de producție; folosirea integrală și cu maximum de eficiență a timpului de muncă;

— efectuarea numărului de zile calendaristice și a normelor de muncă stabilite de adunarea generală;

— executarea lucrărilor de calitate, în perioadele optime de timp prevăzute și la locurile de muncă stabilite de conducerea unității și subunității;

— folosirea terenului, a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și a celorlalte mijloace de producție încredințate, cu maximum de eficiență, corespunzător tehnologiilor de producție sau altor norme stabilite;

— participarea activă la acțiunile de proiecție, îmbunătățire și folosire intensivă a fondului funciar, întreținerea și creșterea potențialului productiv al pajiștilor, prevenirea și înlăturarea efectelor calamităților naturale;

— supravegherea corespunzătoare a animalelor, mașinilor, instalațiilor; menținerea ordinii și curățeniei la locul de muncă; nepărăsirea locului de muncă pînă la sosirea înlocuitorului — unde se lucrează în schimburi — a paznicului de noapte în zootehnie etc.;

— însușirea și respectarea proceselor tehnologice și de muncă stabilite pentru locul de muncă sau lucrarea respectivă;

— ridicarea permanentă a pregătirii profesionale, în scopul aplicării în producție a regulilor agrozootehnice, cît și celor privind folosirea utilajelor, instalațiilor, mașinilor și tractoarelor;

— întărirea, apărarea și dezvoltarea proprietății obștești; prevenirea și înlăturarea risipei;

— întărirea spiritului colectiv de muncă, a disciplinei, ordinii și legalității, aplicarea principiilor eticii și echității socialiste;

— respectarea normelor de protecție a muncii și igienei co-sanitare, precum și a celor privind folosirea echipamentului de protecție, a celor de prevenire a incendiilor;

— respectarea regulilor de acces în sectorul zootehnic, depozite, alte locuri de muncă, unde intrarea este permisă numai în anumite condiții, cît și alte obligații specifice unității.

e. Recompense. În acest capitol se vor prevedea recompensele ce se pot acorda operatorilor și persoanelor încadrate pe bază de contract, pentru rezultate deosebite în muncă.

Pentru operatori se vor include în regulament recompensele prevăzute la art. 11 din Statutul cooperativei agricole de producție.

Pentru persoanele încadrate cu contract de muncă, se vor prevedea recompensele stabilite prin art. 99 din Codul muncii.

f. Sancțiuni disciplinare. Cooperativele agricole de producție vor prevedea în acest capitol sancțiunile disciplinare care se aplică operatorilor, organele care le pot aplica și cele care rezolvă plîngerile împotriva sancțiunilor, așa cum sînt reglementate la art. 14 din statut. De asemenea, se va preciza că plîngerea împotriva sancțiunii poate fi făcută în termen de 30 zile de la comunicarea hotărîrii de sancționare.

Pentru persoanele încadrate cu contract de muncă, vor fi prevăzute sancțiunile de la art. 100 din Codul muncii cu precizarea că ele se aplică de către consiliul de conducere al cooperativei și că pot fi contestate cu plîngere adresată adunării generale, în termen de 30 zile de la data comunicării deciziei de sancționare.

În cadrul fiecărui capitol, deosebit de cele indicate prin criteriile amintite, vor putea fi incluse și alte reglementări ce rezultă din statut și legi, de natură să ducă la o mai bună precizare a responsabilităților, la întărirea ordinii și disciplinei în muncă, la asigurarea măsurilor pentru realizarea planurilor de producție și bugetul de venituri și cheltuieli al unităților.

2. Răspunderea disciplinară în C.A.P.

2.1. RECOMPENSE MORALE ȘI MATERIALE

În art. 13 din Statut se prevede că membrilor cooperativei agricole de producție, care au rezultate deosebite în munca de întărire, dezvoltare și apărare a proprietății cooperativei și participă activ la sporirea continuă a producției, li se pot acorda recompense morale și materiale. Cum textul statuar citat nu definește acțiunea de rezultate deosebite în muncă, ci doar o exprimă, ca pe o condiție de acordare a recompenselor, înseamnă că aceasta a fost lăsată la aprecierea organelor de conducere ale cooperativei. În ce ne privește, considerăm că astfel de aprecieri trebuie făcute cu răspundere și discernămint, pentru ca, în felul acesta, de recompense să beneficieze acei operatori care, prin munca depusă, au obținut rezultate peste cele planificate, pentru că, pînă la nivelul planului, ele sînt normale și nu deosebite. Așa fiind, rezultatele deosebite trebuie să se situeze întotdeauna deasupra celor comune.

Recompensele morale și materiale ce pot fi acordate operatorilor, sînt:

— mulțumirea verbală. Aceasta poate fi adusă de către cadrele de conducere ale cooperativei, ca și de către șefii subunităților de producție, în mod individual, celor care s-au distins în muncă. Statutul prevede că și această recompensă se aprobă de către consiliul de conducere;

— evidențierea publică și în adunarea generală a cooperativei. Publicitatea poate fi făcută prin toate mijloacele de care dispune cooperativa — radioficare, pamou de onoare etc., ca și prin intermediul presei. Toate acestea, cu aprobarea consiliului de conducere;

— înscrierea în cartea de onoare a cooperativei agricole de producție. Această recompensă se aprobă de adunarea generală a operatorilor;

— stimulente în obiecte, excursii, trimiterea la odihnă și tratament. Adunarea generală, cînd aprobă astfel de recompense, trebuie să aibă în vedere și posibilitățile materiale ale unității, pentru că acestea se materializează în cheltuieli financiare. Trimiterea la odihnă și tratament, în stațiuni balneoclimaterice, poate avea loc cu suportarea de către cooperativa a biletului, integral sau parțial, în funcție de meritele comunicării evidențiat și de posibilitățile materiale ale cooperativei;

— diplome și insigne de operator fruntaș. Diplomele și insignele sînt cele omologate de către Uniunea Națională a Cooperativei Agricole de Producție. Și acestea se acordă cu aprobarea adunării generale a operatorilor;

— premii pentru economii de materiale, combustibil, energie și forță de muncă. La acordarea acestor premii,

adunarea generală se va orienta după prevederile art. 63 și 64 din Legea nr. 57/1974, la care se face trimitere și prin art. 75 din Legea nr. 1/1982.

2.2. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII DISCIPLINARE

Disciplina în cooperativa agricolă de producție, parte integrantă a disciplinei socialiste, constă în acea ordine care trebuie respectată de către toate categoriile de persoane — cooperatori, persoane încadrate în muncă pe bază de contract și specialiști agricoli — care lucrează în cooperatiunile agricole de producție, prin îndeplinirea întocmai a obligațiilor ce le revin, în baza calității pe care o au față de cooperativă.

Încălcarea din culpă a obligațiilor ce le revin persoanelor care lucrează în cooperativa agricolă de producție — în baza normelor legale și statutare, a regulamentului de ordine interioară și a hotărârilor organelor de conducere — constituie abateri disciplinare dacă, bineînțeles, nu au un grad mai ridicat de pericol social care să le situeze în categoria abaterilor de la regulile de conviețuire socială prevăzute de Legea nr. 59/1988 a contravențiilor sau a infracțiunilor prevăzute în Codul penal.

Pentru ca fapta ilicită să constituie abatere disciplinară, ea trebuie să îndeplinească cumulativ, anumite condiții, așa după cum rezultă din prevederile art. 100 din Codul muncii și art. 14 din Statutul CAP, care, pe cale de sinteză, pot fi redată în următoarele cerințe:

— fapta să fie săvârșită de o persoană care are calitatea de cooperativă sau este încadrată în muncă pe bază de contract, ori este specialist agricol în cadrul cooperativei în care s-a comis abaterea;

— fapta ilicită să conste în neîndeplinirea ori îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor ce-i revin persoanei în cauză față de cooperativă, în baza raportului juridic pe care-l are cu aceasta;

— să existe un raport de cauzalitate între fapta ilicită și îndatoririle legale ori, după caz, statutare, încălcate;

— să existe un rezultat dăunător al faptei ilicite asupra disciplinei din cooperativa agricolă de producție;

— să existe culpă, din partea făptuitorului, în comiterea faptei ilicite. Referitor la culpă, în comiterea abaterii disciplinare, reglementările în vigoare fac referiri la vinovăție, în general, fără a distinge între diferitele forme ale acesteia. Ca urmare, persoanele care lucrează în CAP vor răspunde pentru abaterile lor disciplinare, indiferent dacă au fost săvârșite cu intenție, din neglijență sau imprudență.

Criteriul determinant pentru gradarea răspunderii disciplinare este rezultatul dăunător al faptei, constând în tulburarea acelei ordini care trebuie să domine pe tot parcursul existenței raporturilor de muncă sau celor interne de drept cooperatist agricol, după caz.

2.3. FAPTELE CE CONSTITUIE ABATERI DISCIPLINARE

Faptele negative, au grade diferite de pericol social, unele dintre ele pot constitui abateri, altele contravenții, iar unele chiar infracțiuni. Pentru evitarea confuziilor, în art. 14 din Statutul cooperativei se prevăd, în mod concret, faptele cooperativelor ce constituie abateri disciplinare. A-

cestea sînt: neparticiparea la muncă în locurile stabilite și în perioadele prevăzute de consiliul de conducere și biroul executiv, neexecutarea de calitate a lucrărilor, nefolosirea la întreaga capacitate a utilajelor, reaua gospodărire a proprietății cooperativei, încălcarea normelor de disciplină a muncii, a celorlalte îndatoriri prevăzute de statut, în condițiile stabilite prin regulamentul de ordine interioară. Îndatoririle statutare sînt prevăzute în art. 13 din Statutul cooperativei.

2.4. SANȚIUNI DISCIPLINARE CE POT FI APLICATE COOPERATORILOR

Potrivit art. 14 din Statut, sancțiunile disciplinare se aplică cooperativelor pentru abaterile disciplinare și pentru nerespectarea îndatoririlor statutare. Acestea sînt:

a. avertismentul. Această sancțiune se aplică de consiliul de conducere și constă în avertizarea serioasă, în scris sau verbal, a făptuitorului, cu privire la fapta, consecințele avute sau care puteau urma și atenționarea cu privire la modul de comportare în viitor, pentru a nu mai comite abateri disciplinare. Avertismentul se aplică pentru abaterile cele mai ușoare, prin care nu s-au cauzat pagube cooperativei. Aprecierea concretă a faptelor pentru care se aplică sancțiunea este la aprecierea consiliului de conducere;

b. refacerea fără plată a lucrărilor de calitate necorespunzătoare ori suportarea pagubelor, în condițiile legii, în cazul în care lucrările nu se mai pot reface. Această sancțiune, pe care o aplică consiliul de conducere, se referă, în primul rînd, la obligarea cooperativului să refacă lucrarea, fără să i se mai plătească munca prestată. Dacă cel în cauză nu reface lucrarea sau chiar dacă o reface, dar ca urmare a faptei sale s-a creat o pagubă avutului obștesc, operează cea de-a doua latură a sancțiunii, care, de acum, se materializează, în domeniul răspunderii materiale, după toate regulile specifice acestei instituții juridice;

c. reținerea pînă la cel mult 10% din retribuția cuvenită pentru munca prestată. Această sancțiune, pe care o aplică consiliul de conducere, de regulă, în cazul abaterilor disciplinare prin care s-au adus pagube avutului obștesc, are plafonul maxim pînă la care se poate face reținerea și care se raportează la valoarea întregii retribuții ce se cuvine de la cooperativă, cumulată de la începutul anului, pînă la data cînd se aplică sancțiunea, indiferent de faptul dacă cel în cauză a primit sau nu pînă la data respectivă, o anumită parte din retribuția cuvenită. Sancțiunea se poate aplica prin reținerea în număr de norme sau valoric, după caz;

d. pierderea dreptului de retribuție suplimentară, sub forma participării la beneficii, în anul respectiv. Această sancționare pe care, de asemenea, o aplică consiliul de conducere, a fost utilizată, de regulă, pentru neparticiparea la muncă, în anumite perioade ale anului. Potrivit statutului, ea poate fi aplicată pentru orice abatere disciplinară;

e. trecerea pe timp limitat sau nelimitat în altă muncă. Această sancțiune, fiind tot de competența consiliului de conducere, poate fi aplicată cu bune rezultate, în cazul celor care, prin abaterile disciplinare creează o anumită stare de spirit necorespunzătoare în cadrul colectivului de

muncă, ca și în alte cazuri. La aplicarea acestei sancțiuni se are în vedere și pregătirea profesională a celui în cauză, pentru ca mutarea într-un alt loc de muncă să nu ducă la descalificarea celui în cauză.

Tempul limitat pentru care poate fi aplicată sancțiunea nu este prevăzut în statut. După 6 luni, sancțiunea poate fi ridicată;

f. retragerea în timpul anului a lotului în folosință, în cazul neparticipării la muncă și neexecutării lucrărilor la timp și de calitate. Această sancțiune poate fi aplicată de către adunarea generală și numai pentru abaterile expres prevăzute de statut. Cum statutul se referă la tot și nu la produse, înseamnă că în cazul retragerii unui lot cu producție cu tot, fostului posesor trebuie să i se plătească contravaloarea cheltuielilor de producție, normate efectuate pînă la data retragerii lotului din folosință. Procedînd contrar cooperativa se îmbogățește fără justă cauză, în dauna patrimoniului cooperatului în cauză;

g. pierderea temporară a dreptului de vot. Această sancțiune se aplică de adunarea generală, de regulă, pentru neparticiparea la muncă și se poate da pe o perioadă de maximum 1 an;

h. îndepărtarea din cooperativă. Aceasta este cea mai gravă sancțiune și de aceea se aplică de adunarea generală, pentru abateri grave, cu daune împotriva intereselor cooperativei.

În privința competenței, trebuie cunoscut faptul că membrii consiliului de conducere și cei ai comisiei de revizie pot fi sancționați numai de adunarea generală, indiferent de sancțiunea care li se aplică, cînd aceasta intervine pentru abateri de la îndatoririle pe care le incumbă aceste funcții. Aceasta întrucît persoanele respective, fiind alese în consiliu și respectiv în comisia de revizie de către adunarea generală, este normal și legal, totodată, ca ea să le aprecieze comportarea în muncă respectivă și să le tragă la răspundere la nevoie, pe cale disciplinară. Cînd aceste persoane comit abateri de la disciplina muncii și îndatoririle generale ale cooperativilor, răspund la fel ca oricare cooperatori pentru că și de recompense se bucură la fel.

2.5. PROCEDURA DE SANȚIONARE

În toate cazurile de abateri, care duc la aplicarea sancțiunilor disciplinare și indiferent de modul cum s-au adus la cunoștința organelor de conducere ale cooperativei, acestea sînt obligate să dispună efectuarea unor cercetări care se vor încheia cu întocmirea unui material privind modul de săvîrșire al abaterii, date despre persoana ce a comis-o etc., și care va fi prezentat organului competent a se pronunța cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare.

Pentru întocmirea cît mai exactă a materialului, în mod obligatoriu, va fi ascultată persoana care a comis abaterea. De altfel, aceasta va avea cuvîntul atît la începutul dezbaterii, după prezentarea materialului cu privire la fapta ce i se impută, cît și la sfîrșitul acesteia.

Dacă persoana în cauză, în mod nejustificat, lipsește de la dezbateri sau nu aduce la cunoștința cooperativei împrejurările ce l-au împiedicat să lipsească, sancțiunea disciplinară poate fi stabilită și comunicată în termen de cel

mult 30 de zile de la data cînd organul în drept să o aplice a luat cunoștința de săvîrșirea abaterii și de făptuitor. Dacă făptuitorul, din motive justificate și aduse la cunoștința cooperativei, nu se poate prezenta în ziua și la ora cînd au loc dezbaterile, acestea se vor putea amîna, dar cu respectarea termenului de pînă la 30 de zile de cînd organul respectiv a luat cunoștința de săvîrșirea abaterii.

Modul de desfășurare a dezbaterilor, ca și hotărîrea care se adoptă, se consemnează într-un proces-verbal pe care-l semnează președintele cooperativei și membrii prezidiului, dacă sancțiunea este aplicată de adunarea generală sau de către membrii consiliului, cînd hotărîrea de sancționare se ia de acest organ.

Hotărîrile se adoptă cu jumătate plus unul din numărul celor prezenți la dezbateri, cu excepția excluderii din cooperativă, care se adoptă cu 2/3 din numărul total al membrilor cooperatori prezenți la adunare.

În legătură cu forma pe care trebuie să o îmbrace hotărîrea de sancționare, legiuitorul nu face nici o precizare. În mod obișnuit, în cazul cooperativilor, ea va fi comunicată sub formă de adresă.

În legătură cu cele 30 de zile înăuntrul cărora se cere a fi comunicată hotărîrea de sancționare, trebuie precizat că depășirea lui nu face decît să prelungească termenul de aplicare. Acest termen a fost stabilit așa de scurt atît pentru înlăturarea tărăgării tragerii la răspundere a celor care comit abateri cît și pentru realizarea efectului educativ.

Organele care au obligația de a stabili abaterile disciplinare și deci a aplica măsurile de sancționare a persoanelor vinovate, vor putea lua în considerare în dozarea sancțiunii, pe lîngă abaterea propriu-zisă și unele elemente cum sînt, de exemplu, gradul de pregătire profesională a făptuitorului, împrejurările în care a săvîrșit abaterea, comportarea anterioară avută în cooperativă, gravitatea faptei etc.

2.6. CAILE DE ATAC ÎMPOTRIVA SANȚIUNILOR DISCIPLINARE

În art. 14 din statut se prevede, în mod expres, că plîngerile cooperativilor nemulțumiți de hotărîrile consiliului de conducere privind aplicarea sancțiunilor disciplinare se rezolvă de adunarea generală a cooperativei. Aceasta în calitate de organ suprem de conducere, poate menține hotărîrea consiliului de conducere sau să o înlocuiască cu o hotărîre proprie, desființînd sancțiunea, dînd una mai ușoară sau mai grea, după caz.

Împotriva hotărîrilor adunării generale, prin care s-a pronunțat îndepărtarea din cooperativă, precum și în cazul celorlalte sancțiuni aplicate de aceasta, cei nemulțumiți se pot adresa uniunii județene, iar împotriva hotărîrilor acestela, Uniunii Naționale a Cooperativilor Agricole de Producție. Uniunile cooperativei agricole de producție rezolvă plîngerile cooperativilor în cadrul și procedura prevăzute pentru plîngeri, cu precizarea că ele nu pot înlocui hotărîrile adunării generale, ci doar să le suspende aplicarea și să hotărască rediscutarea cazului și adoptarea unor măsuri statutare. Hotărîrile uniunilor, date în astfel de cazuri, sînt obligatorii pentru adunările generale ale cooperativilor.

3. Răspunderea materială in C.A.P. și A.E.I.

3.1. ELEMENTE DEFINITORII

Răspunderea materială pentru daunele aduse în patrimoniul unităților agricole cooperatiste reflectă pe planul suprastructurii juridice relațiile de producție din cadrul acestor organizații socialiste cu privire la apărarea proprietății obștești și are ca scop, atât reîntregirea patrimoniului prejudiciat cât și prevenirea și înlăturarea unor astfel de fenomene.

Prin modul în care este reglementată prin statute în unitățile agricole cooperatiste, răspunderea materială are, în principal, o funcție reparatorie. Prin aceasta se realizează prima latură a scopului pe care-l are această instituție, și anume, reîntegrarea patrimoniului diminuat. Prin conținutul său, funcția reparatorie contribuie la realizarea și a celei de-a doua laturi a scopului răspunderii materiale, respectiv la educarea atât a persoanelor chemate la răspundere, cât și a celor din colectivul în care acestea muncesc. Așa deci, răspunderea materială are în subsidiar și o funcție educativă.

Răspunderea materială trebuie privită atât în raport cu proprietatea obștească, cât și cu persoana care a prejudiciat-o. Astfel, pe de o parte, trebuie avut în vedere faptul că prin funcția reparatorie, ea apără proprietatea obștească, întrucât prejudiciul se recuperează de la persoanele vinovate de producerea lui, iar pe de altă parte, instituția juridică a răspunderii materiale ocrotește persoanele obligate la plata despăgubirilor, în sensul că răspunderea acestora este limitată la valoarea pagubei efectiv cauzate.

Prin art. 14 din statut, ca de altfel, într-o anumită măsură, și prin art. 20, lit. d din Legea nr. 4/1970, răspunderea materială a căpătat o reglementare unitară pentru toate categoriile de persoane care lucrează în cooperativa agricolă. Amintim în acest sens, faptul că, potrivit normelor amintite, operatorii, mecanizatorii, specialiștii și ceilalți oameni ai muncii care lucrează în cooperativa agricolă, răspund față de aceasta pentru pagubele cauzate în patrimoniul său, prin încălcarea cu vinovăție a prevederilor statutare sau a hotărârilor organelor de conducere ale cooperativei, inclusiv prin deținerea nelegală a unor terenuri proprietate obștească.

Așadar, instituția juridică a răspunderii materiale constituie unul din mijloacele interne de bază de apărare a proprietății cooperatiste agricole, în cazurile în care aceasta a fost diminuată. Ea se pune în mișcare ori de câte ori, în pofida tuturor măsurilor de prevenire, operatorii, persoanele încadrate în muncă potrivit Codului muncii, ori specialiștii agricoli au cauzat în cadrul raporturilor de muncă ori de asociere, după caz, prejudicii în dauna avutului obștesc.

3.2. CONDIȚIILE RĂSPUNDERII MATERIALE

Potrivit normelor generale de drept civil, o persoană poate fi chemată la răspundere pentru prejudiciul cauzat în patrimoniul altei persoane, numai dacă sînt întrunite anumite condiții prevăzute de lege. În cazul cooperativei agricole de producție, condițiile necesare răspunderii ma-

teriale sînt prevăzute atât în art. 14 din statut, în Codul muncii, în Legea nr. 4/1970, cât și Legea nr. 1/1982 privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste. Acestea sînt:

a. **Săvîrșirea unei fapte ilicite.** Fapta ilicită, adică interzisă de lege, ori potrivnice ei, poate consta într-o acțiune interzisă (sustragere, degradare ori distrugerea unor bunuri etc.) ori într-o inacțiune, respectiv în neîndeplinirea unei îndatoriri (nefurajarea la timp a animalelor, neefectuarea de calitate a unor lucrări, neaducerea în patrimoniul cooperativei a mijloacelor de producție supuse cooperativizării etc.).

Pentru ca fapta ilicită să atragă răspunderea materială a operatorului, se cere ca ea să fie o faptă personală, ori paguba să fi fost produsă de animale pe care le are în pază, indiferent dacă acestea sînt proprietate personală sau obștească, dacă cu vinovăție, cel în cauză, nu și-a îndeplinit obligația de a le supraveghea.

Potrivit art. 14 din Statutul C.A.P., fapta ilicită a operatorilor poate să fie în legătură cu oricare din obligațiile pe care le are operatorul în cadrul raporturilor interne, respectiv nesocotirea ori încălcarea îndatoririlor statutare a sarcinilor ce îi revin din hotărârile organelor de conducere, din angajamentul de muncă sau din dispozițiile șefilor subunităților de producție, pe cînd a persoanelor încadrate cu contract de muncă, potrivit art. 102 din Codul muncii, trebuie să fie numai în legătură cu munca lor.

b. **Cauzarea unui prejudiciu.** Prejudiciul constă în micșorarea (diminuarea) patrimoniului cooperativei. Prejudiciul nu constă în orice micșorare sau diminuare a patrimoniului, ci numai în micșorarea, diminuarea care s-a produs în mod ilicit.

Pentru a fi imputabil, prejudiciul trebuie să fie cert (neîndoielnic) și real (efectiv), nu aparent sau scriptic, iar întinderea lui să fie bine determinată.

c. **Existența unui raport de cauzalitate între faptă și prejudiciu.** Raportul de cauzalitate se prezintă în sensul că fapta ilicită este cauza și prejudiciul efectul.

În unele cazuri, fapta cauzatoare de prejudicii poate fi în legătură nemijlocită cu efectul (sustragerea unor bunuri), iar în alte cazuri, între ea și efect pot fi interpuși și alte fapte (stropirea viței de vie de către operatori cu o soluție preparată în mod greșit de către șeful fermei), situație în care legătura cauzală este între fapta șefului de fermă și prejudiciu, pentru că prepararea greșită a soluției a dus la crearea pagubei.

d. **Vinovăția.** Aceasta este o condiție de ordin subiectiv, care se concretizează în atitudinea psihică a făptuitorului față de fapta ilicită și urmările ei. Vinovăția poate îmbrăca forma intenției ori a culpei.

— Intenția este atunci cînd făptuitorul a prevăzut, a sau a acceptat producerea pagubei prin fapta sa ilicită.

— Culpă este atunci cînd nu a prevăzut și nu a dorit producerea pagubei, dar din imprudență sau neglijență, s-a ajuns la ea. Exemplu de imprudență este fapta îngrijitorului de animale care nu dorește îmbolnăvirea acestora, dar le lasă nesupravegheate în preajma unui lan de lucernă, deși cunoaște că pașterea acestora duce la îmbolnăvirea animalelor, crezînd însă, cu ușurință, că animalele nu vor intra în lanul respectiv. Neglijența este atunci cînd făptuitorul nu a prevăzut urmările faptei, deși avea posi-

bilitatea să le prevadă. Exemplu, neglijarea stingerii focului, după terminarea procesului de producție.

Vinovăția, indiferent de forma sub care apare — intenție sau culpă — trebuie dovedit. Există o singură excepție, în care vinovăția nu se cere a fi dovedită, și anume, atunci când paguba apare într-o gestiune, întrucât prin Legea nr. 22/1969 s-a instituit prezumpția de vinovăție în sarcina gestionarului.

3.3. CAUZELE CARE EXONEREAZĂ DE RĂSPUNDERE

Potrivit normelor generale de drept, persoanele care au cauzat prejudicii avutului obștesc sînt exonerate de răspundere, în următoarele cazuri:

a. **Executarea unei obligații legale.** Cînd prejudiciul a fost cauzat prin executarea unei obligații de serviciu, prevăzută de lege, statut, regulament de ordine interioară sau izvorită din hotărîrea unui organ de conducere, precum și din dispozițiile date de persoanele care conduc subunitățile de producție, făptuitorul este exonerat de răspundere, dacă obligația este reală, în sensul de efectiv existentă; fapta săvîrșită corespunde unei necesități reale, iar dispozițiile legale invocate își găsesc într-adevăr explicația în cazul respectiv; executarea obligației de serviciu este corespunzătoare scopului urmărit de lege și, în sfîrșit, dacă dispoziția dată de persoanele care conduc diferite activități, nu este vădit ilegală.

b. **Starea de necesitate.** Cînd prejudiciul a fost cauzat dintr-o stare de necesitate, situație în care, prin forța lucrurilor, prejudiciul nu a putut fi evitat decît cu prețul pricinuirii unui rău — prejudiciu — și mai mare, făptuitorul este exonerat de răspundere, dacă au fost în pericol anumite valori sau interese; dacă pericolul a fost real, actual și iminent și nu a fost din vina făptuitorului și dacă pericolul care amenința valori sau interese nu a putut fi evitat numai printr-o acțiune cauzatoare de prejudiciu, situație fără de care s-ar fi produs o pagubă mai mare unității respective.

c. **Riscul normal al muncii.** Prin risc normal al muncii se au în vedere acele pagube care se pot crea și a căror producere este de multe ori chiar foarte probabilă, dar care totuși, în mod normal, nu trebuie să se producă. Acest element aleatoriu, ce constă în aceea că pagubele respective se pot produce, dar nu este sigur că ele vor avea loc, sau în ce măsură se vor produce, este de altfel, ceea ce justifică denumirea de risc.

Riscul normal al muncii vizează deci efectele păgubitoare cauzate de anumiți factori iminenți procesului de producție și se prezintă sub două forme: risc normal și risc nenormat.

— Riscul normal se referă la acele pierderi (perisabilități, scăzăminte, toleranțe, norme de uzură sau de serviciu, de consum, de aprovizionare, de transport etc.), care pot fi stabilite, anticipat, în anumite limite. Procentele de pierderi prestabilite redau limitele maxime admise, dar nu obligatorii. Pentru a se putea acorda pierderile, acestea trebuie să fie inerente și produse efectiv din cauzele avute în vedere de organul competent, care le-a stabilit. Cînd pagubele sînt determinate de comportarea vinovată a celui în cauză, chiar dacă se înscriu în limita admisă, sînt imputabile.

— Riscul nenormat se referă la acele pierderi sau degradări care, deși nu sînt prestabilite, se pot produce în cadrul unor anumite procese de producție, fără ca cineva să fie vinovat și de aceea trebuie privite ca firești și neimputabile. În astfel de cazuri, persoanele în cauză au obligația să facă dovada lipsei de vinovăție și a împrejurărilor care au determinat producerea pierderilor inerente. Scăzămintele, în astfel de cazuri, pot avea loc cu aprobarea expresă a adunării generale a membrilor cooperativei agricole de producție.

d. **Forța majoră.** Cînd prejudiciul a fost cauzat prin forța majoră, adică prin fenomenul care acționează asupra făptuitorului cu o putere ce nu poate fi învinsă de acesta (inveniu inundatie, înzăpezire etc.) și care acționează asupra conduitei sale, silindu-l să-și încalce obligațiile de muncă și să cauzeze astfel un prejudiciu, făptuitorul este exonerat de răspundere.

Pentru ca fapta săvîrșită ca urmare a forței majore să nu fie culpabilă, se cere să fie cu adevărat de neînvinc și imprezibil, iar făptuitorul să nu fi contribuit la provocarea ei.

e. **Cazul fortuit.** Cînd prejudiciul a fost cauzat printr-un act fortuit, respectiv printr-un eveniment independent de voința făptuitorului, cum ar fi, necunoașterea unor situații sau a anumitor însușiri ale unor obiecte, animale, soiuri de plante, pomi etc., din care cauză, nu a putut prevedea urmările păgubitoare ale conduitei sale. Acestea, bineînțeles, numai dacă imposibilitatea previziunii nu se datorează culpei făptuitorului.

3.4. ORGANELE ȘI TERMENUL DE CONSTATARE A PAGUBELOR

Constatarea pagubelor se face, de regulă, de către comisiile de revizie ale unităților, în temeiul art. 39 din Statutul C.A.P. sau de către acestea și lucrătorii B.A.I.A. care, potrivit convenției nr. 4651 și 764 din 2 iunie 1970, dintre UNCAP și BAIA, efectuează controlul de fond al gestiunii cooperativei și ale asociațiilor.

Actul de constatare a pagubelor nu produce efecte juridice asupra persoanelor care au comis faptele cauzatoare de prejudicii. Comisiile de revizie și lucrătorii băncii nu pot dispune prin note contabile obligarea la plata despăgubirii pentru daunele aduse avutului obștesc. Notele contabile nu constituie titluri executorii, fapt pentru care, în baza lor nu se poate face recuperarea pagubelor. Prin urmare, procesul-verbal de constatare a prejudiciilor este actul juridic prin care organul de conducere a luat cunoștință de existența prejudiciului și de persoanele care l-au produs.

Potrivit art. 108 din Codul muncii și art. 14 din Statutul CAP, pentru ca să intervină răspunderea materială, paguba trebuie să fie constatată într-un anumit termen de la producere, și anume:

— cele cauzate prin fapte culpabile, inclusiv prin primirea cu rea credință a unor sume de bani, produse, alte bunuri ca și beneficierea de anumite servicii din partea unității, nedatorate, trebuie constatate în maximum trei ani de la data producerii;

— cele cauzate prin primirea cu bună credință — fără culpă — a unor sume de bani, bunuri materiale ori prin beneficierea de anumite servicii nedatorate, trebuie con-

statată în termen de un an de la data cînd au beneficiat de acestea.

Termenele limită de trei ani și de un an sînt de decădere. Ca urmare, pagubele descoperite după expirarea lor nu atrag răspunderea materială.

3.5. EVALUAREA PAGUBEI

Potrivit art. 2 din Decretul nr. 208/1976, republicat în 1981, evaluarea pagubelor se face luîndu-se în considerare prețurile în vigoare la data producerii pagubei. În cazul în care nu se poate determina data producerii pagubei, se vor lua în considerare prețurile în vigoare la data descoperirii ei.

a) **Pentru bunurile constatate lipsă.** În art. 3 din același decret se prevede că pentru bunurile constatate lipsă, care au prețul cu amănuntul, legal stabilite, evaluarea pagubei se face luîndu-se ca bază aceste prețuri. Cînd pentru același bun sînt prețuri cu amănuntul diferențiate, se va lua ca bază de calcul prețul cu amănuntul aplicabil pentru unitatea socialistă păgubită.

Pentru bunurile care nu au stabilite prețuri cu amănuntul, dar au prețuri de livrare (prețurile de contractare sau de achiziții), evaluarea pagubei se face așa cum se prevede în art. 4 din decret, luîndu-se ca bază aceste prețuri, la care se aplică un coeficient de 1,05. Cînd prețul de livrare (contractare sau achiziții) este egal cu prețul de producție, coeficientul care se aplică de 1,25. De la această regulă fac excepție produsele: griu, porumb, secară, ovăz, orz furajere la care se aplică un coeficient de 5, iar la orz pentru bere, coeficientul de 5,5.

În art. 6 din decret se prevede că pentru bunurile care nu au stabilite prețuri cu amănuntul și nici prețuri de livrare (produșii realizați pentru turma de bază sau unele bunuri de inventar realizate de unitate) evaluarea pagubei se face, pentru fiecare caz în parte, pe baza unei analize temeinice și documente, astfel încît să fie asigurată acoperirea pagubei.

Pentru bunurile care formează producția neterminată (culturale dinaintea recoltării etc.), evaluarea se face așa după cum se prevede în art. 7 din decret, luîndu-se în calcul cheltuielile efectuate. Valoarea materiilor prime și a materialelor consumate se determină prin aplicarea, la nevoie, a coeficienților menționați mai sus, de 1,05 sau de 1,25.

b) **Pentru bunurile degradate.** În art. 8 din decret se prevede că în cazul bunurilor degradate, evaluarea bunurilor se face astfel:

— pentru bunurile degradate, care pot fi reparate sau recondiționate pentru a fi repuse în starea anterioară, se iau în calcul cheltuielile efectuate în acest scop;

— dacă bunurile degradate pot fi, potrivit dispozițiilor legale, valorificate ca atare, cu prețuri reduse, se ia în calcul diferența dintre prețul bunului respectiv și prețul ce se obține prin valorificare;

— dacă prin reparare sau recondiționare se obține un bun de calitate inferioară, la cheltuielile efectuate se adăugă diferența dintre prețul bunului respectiv și cel existent după ce a fost reparat sau recondiționat;

— dacă bunurile degradate se utilizează ca materie primă pentru producerea altor bunuri, se ia în calcul di-

ferența dintre prețul bunului respectiv și cel existent după ce a fost reparat sau recondiționat;

— dacă bunurile degradate se utilizează ca materie primă pentru producerea altor bunuri se ia în calcul diferența de preț dintre prețul bunului și prețul materiei prime pe care a înlocuit-o;

— dacă bunurile nu pot fi reparate, recondiționate sau valorificate, în cazul cînd au fost produse în unitatea păgubită, se iau în calcul costurile, iar în cazul cînd au fost cumpărate, se iau în calcul toate cheltuielile făcute pentru procurarea bunurilor.

La evaluarea pagubelor se ține seama și de gradul de uzură al bunului respectiv, stabilit pe bază de probe legale. Cînd gradul de uzură nu poate fi stabilit, paguba este egală cu valoarea integrală a bunului respectiv.

3.6. SFERA RĂSPUNDERII MATERIALE

Aceasta este în raport cu statutul juridic al persoanei chemată la răspundere, și anume:

— cooperatori — potrivit art. 14 din Statutul CAP și art. 21 și 28 din Legea nr. 4/1970, răspunderea intervine în situația în care prejudiciul a fost cauzat ca urmare a încălcării prevederilor statutare, a hotărîrilor adunării generale și ale consiliului de conducere, respectiv a oricăror îndatoriri pe care le au cooperatorii, în cadrul raporturilor interne de muncă și de asociere;

— membrii consiliului de conducere, cooperatori sau necooperatori — răspunderea este reglementată de art. 14 din statut, în sensul că ea intervine în cazul adoptării unor hotărîri nelegale prin care s-au cauzat pagube cooperativei ori unor terțe persoane — răspund cei care au votat pentru, s-au abținut sau au lipsit nemotivat de la ședință. Membrii consiliului de conducere răspund și în cazurile în care din vina lor, s-a pierdut termenul de 60 de zile înăuntrul căruia trebuiau obligate la plată persoanele care au produs prejudiciul;

— persoanele încadrate cu contract de muncă — răspunderea se rezumă — în temeiul art. 102 din Codul muncii — la pagubele cauzate din vina și în legătură cu munca lor;

— specialiștii agricoli și contabilii șefi retribuiți de stat — pot fi chemați la răspundere atît în temeiul Codului muncii, cit și al Statutului CAP; răspunderea după Codul muncii intervine în temeiul art. 20, lit. d din Legea nr. 4/1970, potrivit căruia, specialiștii agricoli care lucrează în CAP răspund direct față de aceasta pentru pagubele materiale aduse din vina și în legătură cu munca lor, iar răspunderea după art. 14 din statut intervine atunci cînd specialiștii respectivi au cauzat pagube materiale prin îndeplinirea ori îndeplinirea necorespunzătoare a sarcinilor și atribuțiilor încredințate de obște în baza normelor statutare.

3.7. RĂSPUNDEREA PERSOANELOR CU ATRIBUȚII DE INDRUMARE ȘI CONTROL A ACTIVITĂȚII GESTIONARE

Potrivit legii răspunderea acestor categorii de persoane poate fi solidară, integrală și subsidiară.

a) **Răspunderea solidară.** Potrivit art. 28 din Legea nr. 22/1969, aceasta intervine în cazul celui vinovat de inca-

drarea, trecerea sau menținerea unei persoane pe funcția de gestionar, fără respectarea condițiilor de vîrstă, studii și stagi, precum și a dispozițiilor referitoare la antecedentele penale, și cînd din aceste cauze gestionarul respectiv a prejudiciat avutul obștesc. Cele două persoane vor răspunde solidar.

b) **Răspunderea integrală.** Aceasta intervine în temeiul art. 29 din Legea nr. 22/1969, în cazul persoanei care, deși avea obligația de serviciu, nu a asigurat gestionarului, în cazurile prevăzute de lege, la cererea scrisă a acestuia, potrivit H.C.M. nr. 2230/1969, asistență tehnică de specialitate pentru verificarea calitativă a bunurilor intrate în gestiune, ori asistența tehnică acordată a fost necorespunzătoare; nu a luat măsurile necesare la cererea scrisă a gestionarului, pentru păstrarea bunurilor în condiții corespunzătoare; a dat gestionarului dispoziții greșite sau contrare legii, cum ar fi: primirea în gestiune a unor bunuri calitativ necorespunzătoare, depozitarea în locuri improvizate, eliberarea bunurilor sau a unor sume de bani, fără întocmirea formelor prevăzute de lege, predarea unor produse anumitor persoane care nu sînt îndreptățite a le primi etc.

c) **Răspunderea subsidiară.** Potrivit art. 30 din Legea 22/1969, răspunderea subsidiară intervine atunci cînd o anumită valoare a pagubei a rămas neacoperită de autorul ei direct. Răspunderea cade în sarcina persoanelor vinovate de:

— încadrarea sau trecerea unei persoane într-o funcție de gestionar sau în subordinea unui gestionar, fără avizul legal;

— neluarea sau luarea cu întîrziere a măsurilor necesare pentru înlocuirea gestionarului sau a persoanelor din subordinea sa, deși a fost avertizat — sesizat — în scris și i s-a motivat că cel în cauză nu-și îndeplinește atribuțiile în mod corect;

— neefectuarea inventarelor la termenele și în condițiile legii, în situația în care, prin aceasta, a contribuit la cauzarea pagubei;

— neluarea măsurilor necesare pentru stabilirea și acoperirea pagubelor în gestiune în termen legal;

— nerespectarea oricărei alte îndatoriri de serviciu, în legătură cu activitatea gestionară, dacă, fără încălcarea acestora, paguba s-ar fi putut evita.

3.8. TERMENUL ÎNĂUNTRUL CĂRUIA SE POATE FACE OBLIGAREA LA DESPĂGUBIRI

Potrivit art. 14 din Statutul C.A.P., coroborat cu art. 108 din Codul muncii, persoanele vinovate pot fi obligate la despăgubiri și se emite decizia de imputare, așa după cum se prevede în mod expres în art. 14 din statut, în cel mult 60 de zile de la data cînd organul care are dreptul să hotărască obligarea la despăgubiri sau la restituire, a luat cunoștință de producerea pagubei în prima ședință după înregistrarea actului constatator de prejudicii. După expirarea termenului de 60 de zile, prejudiciul se impută de către biroul executiv al uniunii județene a cooperativei agricole de producție, membrilor consiliului de conducere, vinovați de neluarea măsurilor necesare pentru obligarea la plată a persoanelor vinovate de producerea pagubei. Un element nou este faptul că biroul executiv al uniunii județene verifică hotărârile adunării

generale cu privire la răspunderea materială, avînd dreptul a le suspenda sau înlocui pe cele adoptate cu nesocotirea prevederilor statutare ori a normelor legale în vigoare.

Pentru uniunea județeană, termenul de 60 de zile înăuntrul căruia poate obliga la plata despăgubirilor curge de la data înregistrării la registratura uniunii a actului constatator, referitor la pierderea termenului de 60 de zile și la hotărârile adunării generale pronunțate cu încălcarea normelor statutare și legale.

Termenul de 60 de zile este de prescripție, fiind susceptibil de întrerupere și de suspendare, în condițiile prevăzute de dreptul comun. El nu este însă susceptibil de repunere în termen.

Cu toate că instituția juridică a repunerii în termen nu operează pentru unitate, prin Decretul nr. 63/1981, au fost aduse unele îmbunătățiri care permit repararea unor greșeli cu privire la persoanele chemate la răspundere și la cantumul pagubei.

Potrivit acestui decret, în cazul în care, prin hotărîrea definitivă a unui organ de jurisdicție se constată că paguba ce urmează a se recupera este mai mare decît cea imputată, ori că nu a fost produsă de persoana căreia i s-a imputat, ci de altă persoană, organele de conducere ale unității pot hotărî, iar în baza acesteia, pot emite o nouă decizie de obligare la despăgubire la nivelul cantumului real al prejudiciului sau după caz, în sarcina persoanei vinovate de producerea prejudiciului.

În aceste cazuri, adoptarea hotărîrilor de obligare la despăgubiri și emiterea deciziei de imputare în baza hotărîrii, se face în termen de 60 de zile de la data cînd s-a luat cunoștință de hotărîrea definitivă a organului de jurisdicție — prin înregistrarea ei la registratura unității — dar nu mai tîrziu de 6 luni de la data la care hotărîrea a rămas definitivă.

După expirarea acestui termen, prejudiciul se impută de către biroul executiv al uniunii județene, în temeiul art. 14 din Statutul C.A.P., persoanei vinovate de neluarea măsurii de imputare.

Decizia de imputare, în cazurile menționate mai sus, poate fi emisă numai o singură dată.

3.9. COMPETENȚA DE OBLIGARE LA DESPĂGUBIRI

Deosebit de reglementările anterioare, prin art. 14 din actualul Statut al C.A.P., au fost aduse unele îmbunătățiri și în acest domeniu de activitate, în sensul că toate persoanele care răspund față de unitățile agricole cooperative, să fie obligate de către organele de conducere ale acestora, la despăgubiri, indiferent de statutul lor juridic.

a) **Competența organelor de conducere ale C.A.P.** În legătură cu competența acestor organe, în art. 14 din Statutul C.A.P. se prevede că, obligarea cooperativelor, mecanizatorilor, specialiștilor agricoli și a celorlalți oameni ai muncii care lucrează în cooperativa agricolă de producție la plata despăgubirilor și la restituirea sumelor sau a contravalorii bunurilor și serviciilor necuvenite, se face de către consiliul de conducere, iar în cazul membrilor acestuia și celor ai comisiei de revizie, care au adus cooperativei prejudicii în această calitate, de către adunarea generală a cooperativelor.

b) **Competența organelor de conducere ale A.E.I.** Competența acestor organe este reglementată prin Statutul asociației, în funcție de cele două categorii de persoane care pot lucra în asociație, și anume, membrii cooperativelor asociate și persoane din afara acestora, încadrate cu contract de muncă și după cum acestea fac parte sau nu din organele de conducere ale asociației, și anume:

— potrivit art. 17, lit. h și j din statut, consiliul asociației obligă la plata despăgubirilor directorul, inginerul șef, contabilul șef, specialiștii și celelalte persoane desemnate în consiliul asociației;

— potrivit art. 22, lit. a din statut, consiliul oamenilor muncii obligă la plata despăgubirilor cadrele de conducere care nu fac parte din consiliul oamenilor muncii;

— potrivit art. 24, lit. d din statut, biroul executiv al consiliului oamenilor muncii, obligă la plata despăgubirilor personalul de execuție din asociație.

c) **Competența uniunii județene.** Biroul executiv al uniunii județene obligă la despăgubiri, în temeiul art. 14 din Statutul C.A.P., membrii consiliului de conducere al cooperativei, vinovați de neluarea măsurilor necesare pentru obligarea la plata despăgubirilor, în termenul legal de 60 de zile, persoanele vinovate de producerea pagubei.

Dându-i-se dreptul prin statut de a cenzura și înlocui cu hotărâri proprii, hotărârile adunării generale a cooperativelor privind răspunderea materială, înseamnă că biroul executiv al uniunii județene are dreptul să oblige, pe această cale, la plata despăgubirii, orice persoană dintre cele care lucrează în cooperativă, pe care adunarea generală nu a obligat-o la despăgubire sau a absolvit-o, în mod nelegal, de o asemenea răspundere.

3.10. CONȚINUTUL DECIZIEI DE IMPUTARE

Obligarea la plata despăgubirilor prin hotărârea organelor de conducere colectivă, se materializează printr-o decizie de imputare care, potrivit normelor nr. 11/1975, elaborate de Curtea Superioară de Control Financiar și Ministerul Finanțelor, publicate în Buletinul Oficial nr. 5/1976, trebuie să conțină: numărul și data emiterii deciziei de imputare; indicarea actului și a organului care a constatat paguba, precum și în ce constă aceasta; data producerii pagubei; data și modul în care cel în drept a emis decizia de imputare a luat cunoștință de producerea pagubei; temeiul din Codul muncii, iar în cazul cooperativelor, temeiul din Statutul C.A.P., în baza căruia s-a obligat la despăgubiri; numele, funcția și domiciliul celor răspunzători, motivându-se pentru fiecare în parte temeiurile de drept și de fapt care au determinat angajarea răspunderii materiale; cuantumul total al pagubei și defalcarea pe cote-părți a acesteia pentru fiecare persoană în parte (după criteriile stabilite de art. 105 din Codul muncii); motivarea înlăturării apărărilor făcute prin notele explicative date de persoanele făcute răspunzătoare; termenul în care poate fi contestată și organul competent să o soluționeze; semnătura persoanei care a emis decizia de imputare, cu mențiunea calității sale.

Decizia de imputare redactată de către contabilul șef al unității, cu ajutorul juristsconsultului, iar după înregistrare și semnare se comunică, prin grija compartimentului financiar persoanei obligată la despăgubiri. Comuni-

care trebuie făcută în 15 zile de la data obligării la despăgubiri, sau oricând în termenul general al prescripției, cu precizarea că pînă la comunicare nu poate fi executată.

3.11. DREPTUL DE CONTESTARE A DECIZIEI

În art. 14 din Statutul C.A.P. se prevede în mod expres dreptul cooperativelor, mecanizatorilor, specialiștilor și celorlalți oameni ai muncii, care lucrează în cooperativă, nemulțumiți de obligarea la plata despăgubirilor pentru daunele aduse cooperativei, de a se adresa cu contestații împotriva deciziilor de imputare, organelor de jurisdicție.

Contestațiile pot fi adresate în termen de 30 zile de la comunicarea deciziei, comisiei de judecată din unitate, cînd suma imputată este de pînă la 5.000 lei și respectiv judecătoriei, cînd suma imputată depășește această valoare. De la această regulă fac excepție contestațiile cu o valoare de peste 20.000 lei, date în sarcina președintelui de C.A.P. sau directorului A.E.I., pe care o contestă la Colegiul de Jurisdicție din cadrul Curții Superioare de Control Financiar.

Întrucît competența de a soluționa contestațiile la deciziile de imputare este dată în mod expres, prin lege, organelor de jurisdicție amintite, înseamnă că adunarea generală a cooperativei nu poate soluționa o astfel de contestație, împotriva unei hotărâri date de consiliul de conducere al cooperativei, ea va putea însă, ca de altfel și consiliul de conducere, să-și reconsidere propriile hotărâri de obligare la despăgubiri, cînd constată că sînt netemeinice sau nelegale.

Mergînd pe linia apărării integrității averii obștești și avîndu-se în vedere rolul organelor de conducere, în art. 14 din Statutul C.A.P. se prevede, în mod expres, că organele de conducere ale cooperativei agricole de producție nu pot renunța la drepturile legale cuvenite acestora.

Potrivit Codului muncii și art. 14 din Statutul C.A.P., hotărârile de obligare la plata despăgubirilor aduse la cunoștință, așa după cum s-a arătat, prin decizie de imputare și angajamentele de plată necontestate în termen, sînt definitive și executorii.

dr. Aurel ȘTIRBU

Elemente prioritare în controlul bancar asupra planificării financiare în C.A.P.

Controlul este o trăsătură a autogestiei economico-financiare, fără de care aceasta nu ar putea fi realizată în esența ei. În unitățile agricole, pondere mare în cadrul controlului o are controlul bancar, el manifestîndu-se și în realizarea celorlalte trăsături, dar avînd ca sarcină majoră urmărirea echilibrului permanent dintre venituri și cheltuieli și acoperirea cheltuielilor din venituri, încît fiecare unitate agricolă să realizeze beneficiu.

Controlul bancar în C.A.P. în legătură cu realizarea cerinței de bază a autogestiei economico-financiare se exercită atît în faza de fundamentare a indicatorilor de plan privind volumul veniturilor și cheltuielilor, la in-

toacmirea planului de producție, și a bugetului de venituri și cheltuieli, cit și în faza de execuție a acestuia din urmă. Cu ajutorul controlului bancar se realizează un echilibru financiar permanent în unitățile din agricultură, în sensul că organele de control urmăresc stabilirea și realizarea unei corelații permanente între resursele de fonduri bănești și nevoile de cheltuieli. Atunci cînd în anumite perioade — din cauza sezonalityi producției agricole — resursele bănești proprii nu sînt suficiente pentru acoperirea cheltuielilor, atunci organele bancare contribuie efectiv prin îndrumarea și controlul efectuate la atragerea unor resurse asimilate sau le acordă credite, dar dacă unitatea agricolă garantează că în viitor se va restabili echilibrul financiar și se va realiza beneficiu, adică se va aplica în plenitudinea ei, autogestiunea economico-financiară.

Printre îmbunătățirile majore aduse mecanismului economico-financiar se situează la loc de frunte, perfecționarea planificării financiare, atît prin introducerea bugetului de venituri și cheltuieli ca instrument principal al planificării financiare, cit și prin perfecționarea sistemului de indicatori economico-financiar.

Începînd din anul 1980 toate unitățile agricole (inclusiv cooperativele agricole de producție) au generalizat folosirea bugetului de venituri și cheltuieli ca plan financiar de bază care, alături de planul de producție formează planul economic al fiecărei întreprinderi. Planul financiar actual reprezintă un instrument de bază în organizarea activității de producție și financiare. Dar pentru a se putea realiza acest lucru este necesară și intervenția organelor bancare de îndrumare și control. Astfel, chiar în faza de pregătire a planificării de producție și financiare, organele bancare participă și verifică fundamentarea științifică a indicatorilor de plan, urmărind respectarea unor cerințe de maximă importanță în realizarea unei eficiențe economice sporite printre care :

— utilizarea rațională a bazei tehnico-materiale și în primul rînd a terenului agricol ;

— stabilirea unui profil de producție care să permită fiecărei unități agricole valorificarea superioară a resurselor materiale, bănești și de forță de muncă de care dispune, cit și satisfacerea unor cerințe generale ale societății ;

— aplicarea unor tehnologii moderne prin care să se realizeze creșterea productivității muncii și a eficienței economice a activității ;

— ridicarea pe trepte noi de dezvoltare a creșterii animalelor ;

— îmbinarea intereselor oamenilor muncii din fiecare unitate agricolă cu interesele generale ale economiei și societății ;

— respectarea cu strictețe a cerințelor de bază a autogestiunii economico-financiare și anume ca în fiecare unitate și subdiviziune de producție să se obțină rezultate financiare favorabile concretizate în primul rînd în beneficiu ;

— asigurarea unei astfel de repartizări a fondurilor și în primul rînd a rezultatelor financiare, încît să se poată asigura reproducția largită în fiecare unitate agricolă și stimularea materială a colectivului de oameni ai muncii ;

— utilizarea cu maximă eficiență a fondurilor planificate pentru investiții, acordarea priorității pentru obiectivele a căror construcție a început, dar care încă nu au fost date în funcțiune ;

— realizarea unei normări a mijloacelor circulante care să conducă la eliminarea unor immobilizări de fonduri și a unor stocuri supranormative care îngreunează activitatea financiară, în felul acesta obținîndu-se o accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Organele bancare, împreună cu organele de conducere ale agriculturii de la nivelul direcției generale județene pentru agricultură și industrie alimentară și consiliul unic agroindustrial de stat și cooperatist îndrumă crearea unor condiții din ce în ce mai favorabile pentru planificarea în profil teritorial a producției agricole. Deși rolul principal în legătură cu organizarea și planificarea unitară a activității revine consiliilor unice agroindustriale, totuși,

organele bancare, atît prin inspectorii teritoriali și lucrătorii de la ghișeu, dar și prin serviciile de finanțare și creditare biroul plan și conducerea băncii participă efectiv la munca de planificare începînd cu fundamentarea indicatorilor de plan și pînă la avizarea lui și urmărirea în execuție a acestuia, fie că este vorba de planul financiar, fie de cel de producție.

Organele BAlA au un mare rol și în execuția bugetului de venituri și cheltuieli al C.A.P. o urmărire mai exactă a execuției bugetului de venituri și cheltuieli și a situației financiare la sfîrșitul anului de plan se poate realiza de către organele de control ale băncii și cu ajutorul unor situații, analize, informări proprii.

Contribuția organelor bancare la îmbunătățirea activității de planificare în cooperativele agricole de producție se concretizează la nivelul unei sucursale a Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară în următoarele aspecte mai importante :

1. Conducerea și personalul sucursalei acordă sprijin la întocmirea și executarea planurilor de producție și a bugetelor de venituri și cheltuieli. Astfel, organele bancare iau măsuri în cazul subdimensionării unor venituri sau supradimensionării la unele cheltuieli în sensul creșterii, respectiv a descreșterii acestora. De exemplu, în cadrul sucursalei unde au fost efectuate cercetările organelor bancare au sesizat că au fost supradimensionate cheltuielile la un număr de 56 cooperative agricole de producție în sumă de 39.498.000 lei și au fost subdimensionate veniturile la două cooperative agricole cu 9.314.000 lei. Organele bancare au intervenit direct în scopul remedierii acestor situații, respingînd inițial de la avizare bugetele de venituri și cheltuieli respective și sprijinind direct unitățile în fundamentarea științifică a nivelului indicatorilor de venituri și cheltuieli.

2. Sucursalele contribuie la judicioasa planificare a creditului bancar și au datoriat să respingă cererile de credite nefondate și neraționale, sau să le reducă sub aspectul volumului de împrumuturi solicitate. Numai în primele luni ale anului 1982 au fost respinse cereri pentru credite în valoare de 85.300.000 lei întrucît nu aveau o acoperire în conformitate cu destinațiile legale și nici garanția materială în cadrul cooperativele agricole. Tot în legătură cu planificarea și utilizarea creditelor au fost reduse și limitele de creditare pentru unele C.A.P. și asociații economice intercooperatiste cu circa 67 milioane lei. De asemenea, au fost respinse la plată în primele 9 luni ale anului 1982 cheltuieli în valoare de 8.400.000 lei.

3. Sucursalele și filialele Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară mai au competența și obligația să respingă de la plată cheltuielile neprevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli ale cooperativele agricole de producție, cit și cheltuielile care depășeau prevederile din devizele tehnologice pe culturi sau pe categorii de animale. În această privință, organele sucursalei județene a B.A.I.A. acordă o mare atenție eliminării cheltuielilor care nu au asigurare prealabilă privind posibilitățile de plată, cit și a cazurilor de utilizare a unor produse, servicii, lucrări, prețuri și tarife fără temei legal. Numai sub acest din urmă aspect, sucursala județeană a B.A.I.A. a întreprins măsuri care au contribuit la recuperarea în 1982 a unor sume în valoare de peste 22 milioane lei.

4. Un aspect de cea mai mare însemnătate pentru contribuția organelor bancare în creșterea eficienței economice a întregii activități din cooperativele agricole de producție îl constituie stabilirea corectă și urmărirea angajamentelor fiecărei unități agricole cooperatiste care are cont deschis la sucursală. În urmărirea acestor angajamente, banca contribuie efectiv la stabilirea și menținerea în fiecare cooperativă agricolă de producție a unui echilibru financiar-monetar permanent, în primul rînd a unui echilibru între veniturile și cheltuielile. Acest din urmă echilibru trebuie să fie existent nu numai pe total an, ci și pe perioade mai scurte (de pildă, trimestrial sau lunar). Dar în condițiile caracterului sezonier al producției agricole mai cu seamă în cooperativele agricole de pro-

ducție, menținerea acestui echilibru nu presupune numai o diversificare a producției în scopul obținerii unei ritmități mai pronunțate în încasarea veniturilor, ci și apelearea la creditele bancare.

Intrucât creditele bancare dețin un loc major în realizarea echilibrului financiar-monetar în cooperativele agricole de producție, organele sucursalei B.A.I.A. au obligații mari sub raportul eșalonării pe trimestre și pe luni a acestor împrumuturi, al urmăririi soldului, acordării și rambursării lor, al urmăririi, recuperării veniturilor obținute ca urmare a utilizării creditelor. În cadrul acestei acțiuni complexe, creditele sînt urmărite pe principalele forme și destinații și anume pentru producție, aprobate prin acte normative, pe termen mijlociu, pe termen lung, credite reeșalonate. Îndeosebi se încearcă să nu se perturbe echilibrul financiar-monetar din cooperativele agricole ca urmare a reeșalonării unor credite devenite restante și deci penalizatoare. În același sens acționează organele bancare din sucursală sau filialele sale teritoriale în urmărirea altor plăți neachitate în termen sau a altor datorii din fiecare unitate agricolă cum ar fi primele A.D.A.S., contribuția la fondul de pensii și asigurări sociale, lucrările executate de S.M.A., impozitele și taxele. Dar pentru a-și aduce o contribuție efectivă la menținerea echilibrului financiar-monetar la nivelul fiecărei cooperative agricole de producție organele bancare trebuie să aibă în vedere și o altă latură a acestui echilibru și anume situația permanentă a conturilor de disponibilități și un grafic de încasări și plăți. Intrucât în anii trecuți acest grafic al încasărilor și plăților și-a dovedit eficacitatea și a fost abandonat sub raportul elaborării și urmăririi lui, propunem revenirea la acest plan financiar operativ al cooperativelor agricole de producție. El poate fi elaborat și prezentat la bancă spre avizare odată cu bugetul de venituri și cheltuieli, ca o anexă a acestuia.

Urmărirea graficului de încasări și plăți, propunem să fie în principal de competența organelor bancare, adică atât la sediul băncii la ghișeu, verificîndu-se dacă încasările și plățile efective corespund celor din grafic, cât și de către inspectorul teritorial al băncii în controlul și verificările efectuate în C.A.P. de care răspund.

În legătură cu planificarea financiară, controlului bancar îi mai revin unele sarcini printre care :

1. să verifice dacă veniturile din producția vegetală și animală cuprind valoarea produselor principale și secundare ce se obțin în anul de plan :

2. verificarea planificării cheltuielilor materiale directe și indirecte pe ramuri de producție, se urmărește cu deosebire, planificarea și realizarea cheltuielilor materiale și a cheltuielilor cu retribuirea muncii, inclusiv impozitul pentru retribuire și contribuția pentru asigurări sociale ;

3. verificarea planificării și realizării cheltuielilor ce se suportă direct din rezultatele financiare și care diferă pe cele trei forme de întreprindere agricolă ; de exemplu, în cooperativele agricole de producție ele cuprind : fondul de ajutor, cheltuielile cu pregătirea cadrelor și practica în producție, contribuția bănească pentru efectuarea unor lucrări de interes obștesc, eventualele pierderi neimputabile și nerecuperabile neacoperite din anii precedenți și alte cheltuieli prevăzute de lege ;

4. o atenție de cea mai mare importanță se acordă determinării corecte a beneficiului, mai ales în cooperativele agricole de producție, unde acest indicator se calculează numai începînd cu anul 1980 ; în aceste unități, beneficiul se determină scăzînd din totalul veniturilor planificate, următoarele : cheltuieli materiale totale ; retribuirea netă a muncii ; impozitul pe fondul total de retribuire ; contribuția la fondul de pensii ; contribuția pentru asigurări sociale aferente personalului încadrat cu contract de muncă ; impozitul pe terenuri ; impozitul pe veniturile din activități industriale ; primele ADAS ; cheltuielile care se suportă direct din rezultatele financiare.

5. după verificarea modului de determinare a beneficiului, organele de control ale băncii verifică repartizarea acestuia pe următoarele destinații în cooperativele agricole : fondul de dezvoltare economică (circa 70 la

sută) ; fondul mijloacelor circulante (12—15 la sută) ; fondul social-cultural și sportiv (2 la sută) ; fondul de rezervă pentru producție și retribuirea muncii (2 la sută) ; fondul intercooperatist de întraajutorare și consolidare (2 la sută) ; fondul de participare la beneficii a membrilor cooperatori și a celorlalți oameni ai muncii (7—10 la sută) ; fondul pentru participarea la beneficii pentru partea socială, constituit prin depunerile în bani ale membrilor cooperatori, mecanizatori și specialiștilor agricoli (2 la sută).

Organele bancare își extind cu această ocazie, activitatea de control nu numai asupra determinării și repartizării corecte a rezultatelor financiare, ci urmăresc dacă unitățile din agricultură s-au încadrat în baremurile de cheltuieli materiale și de forță de muncă aprobate, dacă cheltuielile se justifică din punct de vedere economic și dacă consumurile se prevăd la cheltuieli la preturile cu care sînt înregistrate în contabilitate.

În condițiile în care statutul cooperativelor agricole nu mai corespunde în parte condițiilor actuale de desfășurare a relațiilor financiare, de credit, de plăți, de reparținire și utilizare a rezultatelor financiare, organele de decizie și de control ale B.A.I.A. au o mare responsabilitate în respectarea prevederilor legii finanțelor, ale altor acte normative apărute în ultimul timp, în stabilirea și menținerea unor proporții între fondurile constituite, în fixarea unor ritmuri de dezvoltare și a unor direcții de consolidare economico-financiară a acestor unități.

dr. D. TUDORACHE
Lidia RUSU
Academia de Studii Economice

comerț exterior

Plata prețului în vânzarea internațională de mărfuri

1. Obligația cumpărătorului de a plăti prețul mărfii.
Principala obligație a cumpărătorului este, potrivit art. 1361 din Codul civil, de a plăti prețul mărfii la ziua și locul determinat prin contract. Dispoziția citată care se aplică deopotrivă în operațiunile de comerț exterior, constituie temeiul unei bogate practici arbitrale, hotărârile pronunțate de Comisia de arbitraj de la București (C.A.B.) precizînd sub multiple aspecte conținutul și modalitățile obligației cumpărătorului de a presta contraechivalentul pentru marfa primită.

S-a decis astfel că din caracterul sinalgmatic al contractului de vânzare internațională decurge consecința reciprocității și concomitenței în executarea obligațiilor asumate de părți. În consecință, odată ce vânzătorul a predat mărfurile convenite, cumpărătorul este la rîndul său obligat să-și îndeplinească îndobîrîrea corelativă de a achita integral prețul datorat (Hot. nr. 22 din 16 iunie 1972 a C.A.B.).

2. Refuzul cumpărătorului din străinătate de a plăti un lot de marfă, motivînd că a suportat daune de valoare echivalentă la o livrare anterioară întîrziată (prin faptul că a trebuit să-și procure din țara sa marfă de înlocuire, iar diferența de preț cade în sarcina vânzătorului) este lipsit de justificare. Aceasta mai ales dacă prin contractul încheiat de părți s-a stipulat că pretențiile cumpărătorului la eventualele despăgubiri nu pot fi opuse vânzătorului, spre a-l împiedica să încaseze prețul mărfii pe care a livrat-o. (Hot. C.A.B. nr. 27 din 12 iunie 1973).

3. În vânzarea comercială internațională, prețul devine exigibil, în lipsă de clauză contractuală diferită, din momentul facturării mărfii, dacă plata se face prin acreditiv irevocabil. (Hot. C.A.B. nr. 51 din 27 octombrie 1973).

4. Obiectul plății. Debitorul este obligat să plătească suma numerică prevăzută în contractul de comerț exterior, creditorul având dreptul, potrivit art. 1073 din Codul civil român, aplicabil în cauză, să obțină îndeplinirea exactă a obligației. (Hot. C.A.B. nr. 141 din 2 septembrie 1977).

5. În cazul neplății unor rate scadente dintr-o datorie eșalonată pe mai multe termene succesive, debitorul nu poate fi obligat de către instanța arbitrală decât la plata părții din datorie egală cu totalul ratelor devenite exigibile până la data pronunțării hotărârii arbitrale. Pretențiile creditorului asupra restului datoriei pot fi valorificate numai pe măsura expirării termenelor viitoare, pe care le-a consimțit prin contractul de comerț exterior. Soluția se întemeiază pe dispozițiile art. 1026 din Codul civil român, aplicabil în cauză, potrivit căruia decăderea debitorului din termenele ulterioare (viitoare) operează numai dacă a dat garanții de plată, pe care le-a micșorat între timp sau dacă se face dovada insolvenței sale (condiții neîndeplinite în speță) (Hot. C.A.B. nr. 17 din 19 mai 1972).

6. Locul plății. În plățile portabile, suma datorată trebuie să se facă la sediul din străinătate al creditorului, respectiv al băncii sale, potrivit prevederilor cuprinse în contractul de comerț exterior. (Hot. C.A.B. nr. 141 din 2 septembrie 1977).

7. Momentul plății. O plată portabilă se consideră, în principiu, că a avut loc la data când banca de la sediul creditorului a creditat contul acestuia. (Hot. C.A.B. nr. 141 din 2 septembrie 1977).

8. Plata prin intermediar. Plata făcută unei persoane lipsită de imputernicire este neregulată și nu eliberează pe datornic. În acest sens art. 1096 din Codul civil român, aplicabil în cauză, prevede că plata trebuie să se facă creditorului sau imputernicitului său ori aceluia ce este autorizat de justiție sau de lege a primi pentru dînsul.

Faptul că intermediarul este imputernicit, ca în speță, să mijlocească în străinătate contracte de comerț exterior în numele creditorului, fără să aibă însă dreptul de a încasa vreo sumă pentru acesta, nu poate justifica plata ce i s-a făcut de către debitor, deoarece în conformitate cu art. 1536 al. 2 din codul citat, când plata se efectuează prin intermediul unui imputernicit, acesta trebuie să fie abilitat să o primească printr-un mandat special. (Hot. C.A.B. nr. 12 nr. 12 din 28 aprilie 1971).

9. Solidaritate între debitori. Codebitorii (în speță parteneri din străinătate) care se obligă printr-un act de recunoaștere a datoriei contractuale să o plătească împreună, fără să determine — distinct — partea contributivă a fiecăruia, sînt ținuți solidar la plată, în conformitate cu prevederile art. 42 din Codul comercial român, aplicabil în cauză. (Hot. C.A.B. nr. 17 din 19 mai 1972).

10. Imputația plății. Potrivit art. 1113 al. 2 din Codul civil român, aplicabil în cauză, dacă mai multe datorii a-junse la termen sînt de egală natură, plata făcută de către debitor se împuță — în lipsa unei mențiuni diferite în chitanță — asupra datoriei celei mai vechi. Aceste dispoziții nu pot să opereze ca o presupunție a voinței debitorului de a imputa plata asupra datoriei celei mai vechi decât referitor la o datorie pe care a recunoscut-o, iar nu și asupra unei datorii pe care o contestă. (Hot. C.A.B. nr. 127 din 13 mai 1930).

11. Dovada plății. Dovada că plata a fost efectuată în conformitate cu prevederile contractului de comerț exterior încheiat de părți cade în sarcina debitorului. (Hot. C.A.B. nr. 127 din 13 mai 1930).

12. Moneda de plată. Plata datoriei într-o altă monedă decât cea convenită prin contractul de comerț exterior poate fi valabil acceptată de către creditor. În asemenea cazuri, raportul (paritatea) dintre moneda de plată convenită și cea efectiv încasată se stabilește la data când are loc plata. (Hot. C.A.B. nr. 51 din 27 octombrie 1973).

13. Dacă plata s-a stipulat în moneda țării creditorului, fără nici o referire la vreo altă monedă sau vreun curs

de schimb, creditorul nu-și asumă nici un risc de schimb. El se află în situația în care ar fi încheiat un contract intern, în propria sa țară, astfel încît fluctuațiile monedei sale naționale rămîn, pînă în momentul plății, în sarcina debitorului extern. (Hot. C.A.B. nr. 141 din 2 septembrie 1977).

14. Consecințe ale fluctuațiilor monetare. Cererea de daune echivalente cu scăderea parității monedei de cont (în speță dolar al S.U.A.) intervenită între data încheierii contractului de comerț exterior și data plății efective nu se justifică, dacă nici clauzele stipulate, nici dispozițiile legale nu stabilesc în sarcina debitorului obligația de a suporta această diferență de valoare. (Hot. C.A.B. nr. 42 din 23 iulie 1973; idem, hot. nr. 51 din 27 octombrie 1973; idem, hot. nr. 11 din 4 februarie 1974).

15. În cazul unei plăți portabile, care se face în moneda țării creditorului de către banca de la sediul său, aceasta este în drept să procedeze la convertirea monedei de cont (în speță dolar al S.U.A.) în moneda de plată (șilingi austrieci) la data când a creditat contul creditorului. Devvalorizarea monedei de cont nu poate să fie repercutată asupra creditorului, dacă în contractul de comerț exterior nu s-a prevăzut nimic în acest sens. (Hot. C.A.B. nr. 141 din 2 septembrie 1977).

16. Clauza de preîntîmpinare a riscului valutar fiind valabilă, debitorul urmează să plătească suma datorată ținîndu-se seama de cursul de schimb al monedei de cont (în speță dolar al S.U.A.) la data plății. (Hot. C.A.B. nr. 29 din 23 iunie 1973; idem, hot. nr. 39 din 11 iunie 1973; idem, hot. nr. 118 din 18 aprilie 1979).

17. Reguli speciale ale plății prin acreditiv irevocabil. În contractele de vânzare comercială internațională prin care părțile au convenit ca plata prețului să se facă pe baza unui document de credit, cumpărătorul are obligația să procure acel document. Este o obligație esențială ce-i încumbă și pe care, dacă nu o execută, vânzătorul poate refuza să-i livreze marfa contractată. (Hot. C.A.B. nr. 187 din 7 iulie 1978; idem, hot. nr. 161 din 15 iunie 1979).

18. Deschiderea acreditivului nu poate fi condiționată de către cumpărător de primirea specificației mărfii contractate, aceasta fiind legată nu de emiterea documentului de credit, ci de executarea obligațiilor contractuale. Ca atare, specificația trebuie prezentată la bancă în vederea plății acreditivului.

Deschiderea acreditivului nu poate fi condiționată nici de primirea stemului pentru nava care efectuează transportul maritim al mărfii contractate. Acceptarea venirii navei constituind încunoștințarea cumpărătorului de către vânzător că poate lua marfa în primire, într-un port anumit și la o dată anumită, o asemenea manifestare de voință a vânzătorului, echivalentă cu consimțământul său de a livra marfa, nu este posibilă fără existența acreditivului. (Hot. C.A.B. nr. 161 din 15 iunie 1979).

19. În cazul în care contractul de comerț exterior prevede plata prin acreditiv irevocabil, debitorul și-a executat obligația de plată care îi incumbă la data deschiderii acestuia de către banca sa, fără să intereseze data încasării efective a sumei de către creditor, ca urmare a operațiunilor de transfer care au avut loc între banca emitentă a documentului de credit și banca plătitoare din străinătate. (Hot. C.A.B. nr. 39 din 11 iulie 1973).

20. Data acreditivului este ziua înscrisă pe document de banca emitentă. În consecință, nu poate fi luată în considerare, ca dată a acreditivului, nici ziua când partea contractantă a comunicat băncii sale dispoziția de a-l emite, nici data când documentul l-a fost comunicat creditorului de către propria sa bancă. (Hot. C.A.B. nr. 17 din 19 iunie 1973).

21. Acreditivul care nu corespunde clauzelor contractului de comerț exterior și, ca atare, a trebuit să fie modificat de debitor, se consideră deschis la data emiterii documentului în care mențiunile neconforme au fost înlă-

turate din cuprinsul său. (Hot. C.A.B. nr. 17 din 19 iunie 1975).

22. În cazul acreditivului documentar, irevocabil, banca din țara debitorului atestă nu numai existența sumei înscrise în document, ci își asumă totodată angajamentul de a-l menține în vigoare, la dispoziția creditorului, în limita termenului pe care îl enunță în cuprinsul său, luându-și astfel o obligație directă și personală față de acesta. (Hot. C.A.B. nr. 161 din 15 iunie 1979).

23. Comunicarea telegrafică prin care debitorul din străinătate consimte, la cererea creditorului, să înlăture rezervele din acreditiv, nu-i conferă celui din urmă certitudinea încasării sumei datorate, înainte de a avea o confirmare a emiterii acreditivului corectat. În consecință, creditorul nu poate fi obligat până atunci să procedeze la executarea propriilor obligații, la care s-a angajat prin contractul de comerț exterior (în speță, livrarea mărfii la export) (Hot. C.A.B. nr. 93 din 27 martie 1979).

24. În cazul plății prin acreditiv, contractul de comerț exterior poate să prevadă în mod valabil, în favoarea creditorului, o facultate de opțiune în temeiul căreia să fie în drept să ceară debitorului, pe lângă suma datorată, o penalitate pro rata temporis pentru întârziere în deschiderea acreditivului sau să considere contractul ca desființat din cauza unei asemenea întârzieri. (Hot. C.A.B. nr. 161 din 15 iunie 1979).

25. Reguli speciale ale plății prin incasso documentar. Momentul de când începe să curgă termenul de plată prin incasso documentar este cel al prezentării documentelor la creditor, prin banca acestuia. Părțile pot totuși conveni însă numai printr-o clauză explicită, ca termenul de plată să înceapă a curge de la prezentarea documentelor la banca debitorului.

Dacă prin contractul de comerț exterior s-a prevăzut că „plata se va face în termen de 14 zile contra documente”, fără nici o precizare suplimentară, termenul curge de la remiterea acestora creditorului prin banca sa. (Hot. C.A.B. nr. 2 din 7 ianuarie 1974).

26. Constituie o culpă a debitorului (în speță cumpărător), faptul că a înregistrat în scriptele sale cu întârziere

cererea de plată formulată de creditor și transmisă prin bancă, împreună cu documentele anexă, prevăzute prin contractul de comerț exterior. În consecință, termenul de plată stabilit prin contract (în speță 14 zile) începe să curgă de la data când documentele au fost expediate debitorului de către Banca Română de Comerț Exterior, dacă acesta își are sediul tot în București, iar nu de la data — tardivă — când le-a înregistrat. (Hot. C.A.B. nr. 2 din 7 ianuarie 1974).

27. Plata care se efectuează prin incasso documentar o-perează transferul sumei de la debitor la creditor potrivit regulei valutare-financiare „plata contra documente” (cash against documents). În acest sens, art. 5 din Regulile uniforme pentru încasarea documentelor comerciale, adoptate de Camera de Comerț Internațională din Paris, prevede că, în cazul documentelor comerciale plătibile în moneda țării unde are loc plata, banca însărcinată să efectueze încasarea nu va preda trasului (debitor) documentele comerciale decât în schimbul plății în moneda locală. Regulile citate adaugă că „se poate dispune imediat de aceste sume”.

Din momentul când debitorul (tras) a depus sau a virat suma datorată — în schimbul primirii documentelor comerciale prevăzute de contract — la banca din țara sa, stabilită de părți, care este totodată bancă corespondentă a creditorului, valoarea respectivă a ieșit definitiv din patrimoniul debitorului, fiind la dispoziția creditorului. În consecință, falimentul băncii încasatoare din străinătate, declarat după acest moment, constituie un risc al creditorului, iar nu al debitorului. (Hot. C.A.B. nr. 5 din 4 ianuarie 1978).

28. Plata întemeiată pe principiul îmbogățirii fără justă cauză. În lipsa unui contract valabil de comerț exterior, dacă vânzătorul a efectuat livrarea mărfii, așa cum se angajase, cumpărătorul este obligat, în temeiul principiului îmbogățirii fără justă cauză, să-i plătească valoarea echivalentă prețului aferent. (Hot. C.A.B. nr. 26 din 8 iulie 1972).

dr. O. CĂPAȚINA

Întrebări și răspunsuri

● **ASOCIAȚIA DE ÎNCĂLZIRE nr. 4, — Moinești.** Solicită lămuriri cu privire la raporturile juridice dintre unitățile de gospodărie comunală și alte persoane fizice și juridice. Potrivit art. 62 alin. 1 din Legea nr. 4/1981, furnizarea apei potabile și industriale, a energiei termice, preluarea în rețeaua publică de canalizare a apelor uzate menajere și pluviale, ridicarea reziduurilor menajere, precum și prestarea altor servicii de gospodărie comunală, se efectuează pe bază de contract. În cazul în care beneficiarii sînt persoane fizice sau juridice, altele decît unitățile socialiste contractul se încheie cu plata anticipată a unei sume, care nu poate depăși valoarea consumului mediu sau a serviciului pe timp de 45 de zile. Suma plătită se restituie la încetarea contractului, după scăderea debitelor datorate (art. 62 alin. 3 și 4 Legea nr. 4/1981). Pentru a evita eventuala sistare a energiei termice, a apei calde etc. trebuie să procedați la majorarea fondului de rulment pînă la o sumă „corespunzătoare acoperirii cheltuielilor

comune lunare, la nivelul lunii cu cele mai mari cheltuieli dintr-un an” (art. 18 alin. 1 Statutul asociației locatarilor aprobat prin Decretul nr. 387/1977).

● **INTREPRINDEREA DE INDUSTRIALIZARE A CĂRNII GALAȚI** — ne întrebăm de compensarea majorării prețurilor și tarifelor la combustibili, energie termică și gaze naturale. Potrivit prevederilor legale, se consideră copii aflați în întreținere (inclusiv cei care primesc bursă sau pensie de urmas) cei în vîrstă de pînă la 16 ani și cei cu o invaliditate de gradul I sau II, pînă la împlinirea vîrstei de 18 ani. Se iau în considerare, în aceste condiții de mai sus: copiii dintr-o căsătorie anterioară sau din afara căsătoriei unuia din soți aflați în întreținerea familiei respective; copiii primiți spre creștere pe baza încredințării lor de organele competente, potrivit legii, inclusiv copiii aflați în plasament familial. Nu se iau în calcul la stabilirea numărului de copii aflați în întreținere: copiii care realizează venituri proprii, fiind încadrați în

muncă sau sînt căsătoriți cu persoane încadrate în muncă; copiii care sînt încredințați spre creștere și educare celui alt părinte (a se vedea Decretul nr. 283/1979, Decretul nr. 153/1960 și anexa nr. 3 a acestui din urmă act normativ). Sumele stabilite cu titlu de compensare prin Decretul nr. 240/1982 includ și pe cele fixate prin Decretul nr. 283/1979, astfel cum prevede art. 25 din Decretul nr. 240/1982.

● **MIHAI SZELES**, jurist consult la Cooperativa meșteșugărească Străduința, Cristuru-Seuciesc, Harghita solicită lămuriri cu privire la cazul în care beneficiarul refuză marfa invocînd prevederile art. 158 lit. a din Legea finanțelor (marfa necomandată și necontractată) deși în realitate produsele fac obiectul unui contract economic. Dacă unitatea dv. poate dovedi existența unui raport juridic de livrare a respectivelor produse, este îndreptățită a se adresa arbitrajului competent, solicitînd plata prețului și penalități de întârziere. Faptul că produsele returnate nu au ajuns la furnizor, fiind pierdute pe drum nu vă este opozabil deoarece beneficiarul este în culpă față de dv. și culpa sa a determinat pierderea lor.

OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE ● OFERTE

INTREPRINDEREA
DE UTILAJ CHIMIC
GĂEȘTI

TABLA MIJLOCIE ȘI GROASĂ

- 4×1300×6000 OL 37 kg. 26208
- 5×1480×6000 OL37—1AN kg. 33200
- 5×1500×6000 OL37—2N kg. 37800
- idem buc. 34700
- 6×2000×6000 OL37—1N buc. 1202
- idem 900 buc. 902
- 6×1800×11000 OL44—2K kg. 992
- idem 10500 kg. 930
- idem 7500 kg. 610
- idem 6000 kg. 541
- 6×1800×7000 OL 42—2K kg. 630
- 6×1250×6000 OL 37—1AN kg. 13320
- 6×1500×6000 OL 37—2N kg. 57880
- 6×1500×9000 OL 52 kg. 7815
- 7×2000×7000 OL 37—2N kg. 818
- 7×1210×4000 OL 52—2 K kg. 17420
- 7×1470×4—6000 kg. 7574
- 7×1525×600 kg. 5124
- 7×1215×4—6000 kg. 16556
- 7×1510×3—4000 kg. 592
- 7×1300×6000 OL 37 kg. 6989
- 7×1250×6000 OL 37—2N kg. 1680
- 7×1500×6000 OL kg. 68544
- 8×2000×6000 OL 37 kg. 768
- 8×1500×6000 OL 37—1K kg. 1152
- 8×2000×6000 kg. 763
- 8×1200×6000 OL 37 kg. 75565
- 8×1800×16500 OL 42—1K kg. 3110
- 8×2000×6000 OL 34—1N kg. 1604
- idem 6500 kg. 624
- idem 9000 kg. 1202
- 8×2000×7000 OL 34—1 N kg. 935
- idem 6000 OL 37—1 N kg. 1604
- idem 6500 OL 34—1N kg. 624
- idem 9000 kg. 1202
- idem 7000 kg. 935
- idem 6000 kg. 1601
- 8×2200×12000 OL 42—1K kg. 1770
- idem 9000 kg. 1330
- idem 9000 kg. 1080
- idem 9500 kg. 1140
- idem 6000 OL 37—1K kg. 950
- 10×1600×5000 OL 37—1N kg. 1920
- 10×2000×5500 OL 37—1K kg. 840
- 10×1800×13000 kg. 1872
- 9×2000×8000 OL 42—1K kg. 1224
- 9×1800×8000 kg. 2074
- idem 10 000 kg. 1296
- 9×2400×6000 kg. 1036
- 9×1800×6000 OLC 15 kg. 777
- 10×2200×7500 OL 42—1K kg. 1320
- 10×2000×6000 kg. 1920
- 10×1800×10500 kg. 1519
- 10×1700×10000 OL 44—1K kg. 1420
- 10×2000×8000 kg. 1263
- 10×1800×5000 kg. 720
- 10×2200×8000 kg. 1420
- 10×1800×10000 kg. 1450
- idem 7000 kg. 1010
- idem 6000 kg. 1810
- 10×1800×6000 OL 52—1BK kg. 900
- 10×1800×8000 OLC.15 kg. 864
- idem 8000 OLC—45 kg. 14976
- 11×2000×8000 OL42—1K kg. 1470
- 12×2000×10000 OL 37 kg. 1920
- 12×1800×6000 OL 37—1N kg. 1037
- 12×1600×5—6000 2N kg. 9118
- idem 6000 kg. 916
- 12×2000×8000 OL 37—1N kg. 1600
- idem 6000 OL 42—1K kg. 5246
- 12×1800×8000 kg. 1376
- idem 11500 kg. 4936
- 12×2000×12000 kg. 2405
- idem 12000 kg. 2404
- 12×2000×8000 OL 42—1K kg. 3206
- 12×1500×5.5—6000 kg. 4944
- 12×1800×12000 kg. 2074
- 12×2000×10000 kg. 1920
- 12×1500×550 kg. 792
- idem 6000 kg. 864
- 12×1800×12000 kg. 2074
- 12×2500×10000 kg. 4224
- 12×1800×8000 OL 37—1BK kg. 1443
- idem 10—12000 kg. 3968
- 12×1600×5000 OL37—2N kg. 916
- 12×1500×6000 OL37—1K kg. 1037
- 12×2000×6000 kg. 2290
- 12×2000—10000 OL50—1BK kg. 2000
- idem 8000 kg. 6580
- idem 12000 R ST 52 kg. 2304
- idem 9000 kg. 1728
- idem 10000 kg. 1920
- idem 6000 OL 60—1K kg. 3456
- idem 6000 OL 37 kg. 2688
- 14×1800×12000 kg. 4838
- idem 11000 kg. 2218
- idem 6000 OL 42—1AK kg. 3789
- 13×2500×10000 OL 42—1K kg. 2600
- 14×2000×10000 OL 52—1BK kg. 5030
- 15×1500×6000 OL 37 kg. 3060
- idem 5500 OL 37—1K kg. 6266

- 15×1800×1200 OL 42—1K kg. 5184
- 15×2000×6000 kg. 2880
- idem 9000 kg. 2160
- 16×2500×9000 kg. 3000
- 16×1700×12000 OLC 45 kg. 2611
- 18×2000×9000 OL 42—1K kg. 1854
- 20×2000×8000 OL 50—1BK kg. 2670
- 20×2600×10000 OL 50 kg. 882
- 22×1800×4000 OL 42—1K kg. 51120
- 25×2800×9000 OL 37—1K kg. 15120
- 25×2000×8000 OL 42—1K kg. 6400
- 25×2600×7000 kg. 3640
- 28×1600×8500 OL 52—2K kg. 3100
- idem 11000 kg. 4000
- 28×2800×8000 OL 52—2K kg. 6400
- 30×2000×6000 kg. 2880
- 60×1800×8000 OL 37 kg. 3072
- 80×1500×4000 OL 50—1K kg. 1280

ASOCIAȚIA ECONOMICĂ
INDUSTRIALĂ VITOMIREȘTI

Județul Olt

BARE BRONZ

- Ø 25 kg. 14
- Ø 55 kg. 295
- Ø 75 kg. 14
- Ø 90 kg. 875
- Ø 120 kg. 670
- Ø 45 kg. 160
- Ø 60 kg. 46
- Ø 80 kg. 55
- Ø 700 kg. 695
- Ø 150 kg. 1075
- Bucși bronz 50×500×150 kg. 566
- Electrozi superbazici Ø 4 kg. 4846
- Folie PVC 1,1 mm kg. 5225
- Granule PVC kg. 1100
- Garnitură chiuloasă RABA buc. 5
- Telescop față SR 113 buc. 10
- Cilindru frină față SR 113 buc. 50
- Corp pompă tractor U 650 buc. 10
- Capac DELCOU SR 113 buc. 10
- Butuc sincron SR 113 buc. 18
- Cuzineți bielă SR 113 set. 10
- Prize putere SR 113 buc. 2
- DELCOU complet SR 113 buc. 4
- Capete bară SR 113 buc. 16
- Întrerupător stg-dr. SR 113 buc. 20
- Cremalieră ușă SR 113 buc. 40

ÎN ATENȚIA CONDUCĂTORILOR DE UNITĂȚI AGRICOLE COOPERATISTE !

ÎN ANUL 1983 VOM EDITA LEGISLAȚIA AGRICOLĂ COOPERATISTĂ DE LA A LA Z

Cartea este organizată pe capitole, la o extindere de 400 pagini, detaliate pe secțiuni, în al căror conținut se vor regăsi reglementările legale cu privire la următoarele probleme :

1. Organizarea, funcționarea și conducerea unităților agricole cooperatiste. Organele de conducere și modul de funcționare ; comisiile ajutătoare și cadrele cu funcții de conducere, cu precizarea locului, rolului, sarcinilor și răspunderilor.

2. Organizarea producției și a muncii privită în contextul legii planificării. Categoriile de persoane care pot lucra în unitățile agricole cooperatiste, subunitățile de producție și formațiile de lucru, locul, rolul și sarcinile lor în cadrul mecanismului economico-financiar.

3. Disciplina socialistă a muncii și răspunderea materială va fi prezentată într-un context general unitar. Regulamentul de ordine interioară. Recompenze și sancțiuni. Răspunderi materiale pentru pagubele aduse avutului obștesc vor fi prezentate complet pe baza normelor legale în vigoare.

4. Un capitol va fi destinat producției și modului de repartizare, beneficiul, constituirea și utilizarea fondurilor statutare și legale

5. Capitolul cu privire la retribuirea muncii va conține întreaga legislație în acest domeniu, începând cu sistemul de retribuire, forme și metode, retribuirea pe domenii de activitate și categorii de persoane și terminând cu sporurile și premiile prevăzute de lege.

6. Activitatea economico-financiară va fi redată în noul concept al mecanismului economico-financiar, prin evidențierea întregii legislații în acest domeniu. Sursele și modurile de formare a veniturilor, regimul cheltuielilor, impozite, taxe, relațiile cu organele de stat etc.

7. Activitatea de gestionare a bunurilor în unitățile agricole cooperatiste, gestiuni, gestionari, control, îndrumare și răspunderi, vor fi cuprinse într-un alt capitol cu pondere în lucrare.

8. Relațiile dintre unitățile agricole cooperatiste cu stațiunile de mecanizare a agriculturii. Natura și conținutul raportului juridic dintre aceste unități.

9. Legislația cu privire la relațiile contractuale de valorificare a produselor, ca și a celorlalte categorii de relații dintre unitățile agricole cooperatiste și alte unități socialiste reglementate de norme juridice.

10. Activitatea în domeniul fondului funciar va fi prezentată începând cu normele statutare privind pământul sub aspectul folosirii, locuri de casă și locuri în folosință și terminând cu ultimele reglementări referitoare la regimul juridic al terenurilor. Relațiile cu unitățile de exploatare funciare — irigații, desecări, întreținerea lucrărilor și combaterea eroziunii solului.

11. Reglementări privind mica industrie, construcții și prestări de servicii vor fi prezentate în temeiul normelor de drept ce le reglementează, în condițiile specifice unităților agricole cooperatiste.

12. Reglementările în domeniul pajștilor și pășunilor, dezvoltarea zootehniei în cadrul normelor de drept ce reglementează aceste activități.

13. Înainte de închiere, vor fi prezentate reglementările legale privind atribuțiile unor organe de stat și cooperatiste în domeniul agriculturii cooperatiste. Relațiile cooperative cu consiliile populare, consiliile unice, organele agricole și unitățile cooperatiste.

Pentru ca lucrarea să se ridice la cele mai înalte cerințe și exigențe, și să fie de un folos real, îndeosebi sub aspect practic, solicităm sugestiile și propunerile cu privire la conținut și la modul de prezentare a normelor de drept, menționate, succint în cadrul capitolelor enunțate.

Lucrarea va fi difuzată exclusiv în baza abonamentelor încheiate pe anul 1983, prin utilizarea formularului alăturat.

(adresa completă a abonatului

Către

„REVISTA ECONOMICĂ“ :

BUCUREȘTI, Bd. Magheru, 30, cod. 70159

Prin dispoziția de plată nr. . . . . din . . . . .
(mandatul poștal din ziua de . . . . .) v-am expediat suma de 320 lei, în contul ISIAP (Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor, Piața Scintei, 1) nr. 64 51 502 28 BNRSSR, Filiala Sector 1, București, reprezentând contravaloarea unui abonament la revistă și supliment, precum și trei exemplare din lucrarea „Legislația agricolă cooperatistă“.

(Semnătura abonatului)

Pe dispoziția de plată și pe mandatul poștal scrieți în mod vizibil mențiunea „Abonamente la Revista economică“